

1 TIMOTHEUS

2:1-2:14

Over het gebed voor alle mensen en voor de overheid, eerbare kleding en de plaats van de vrouw in de gemeente.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-timotheus/2-1-2-14

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De opbouw en opdracht van de brief	4 min	5
2	Gebed als prioriteit van de gemeente	3 min	7
3	Voorbede voor ongelovigen en hun vrije wil	2 min	9
4	Gebed en de omstandigheden van bekering	3 min	10
5	Gods reddingswil en het calvinisme	4 min	11
6	Christus als losprijs voor alle mensen	4 min	13
7	Gods genade en de menselijke keuze	4 min	15
8	Totale verdorvenheid en uitverkiezing	2 min	17
9	Beperkte verzoening en onweerstaanbare genade	2 min	18
10	Volharding en eeuwige zekerheid	2 min	19
11	Geloofsafval en het belang van volharding	2 min	20
12	Calvinisme en de pastorale brieven	3 min	21
13	Bidden voor overheden en vrede	3 min	23
14	Christenen onder het Romeinse gezag	3 min	24

15	God bestuurt koningen door gebed	5 min	25
16	Bidden met heilige handen	3 min	28
17	Mozes en de opgeheven handen	3 min	30
18	Bidden zonder toorn of twijfel	2 min	31
19	Kleding, sieraden en bezonnenheid	6 min	32
20	Partnerkeuze en een godvrezend karakter	6 min	35
21	Wat eerbare kleding inhoudt	2 min	38
22	Kleding en liefde voor het andere geslacht	4 min	39
23	Stilheid bij het leren in de gemeente	4 min	41
24	Een rustig leven voor mannen en vrouwen	4 min	43
25	Spreeken en leren in de samenkomst	2 min	45
26	Wanneer vrouwen onderwijs kunnen geven	4 min	46
27	Gemeenteleiding en het beeld van het gezin	3 min	48
28	Mannen en vrouwen in het leiderschap	4 min	49
29	Cultuur en Gods orde als grondslag	5 min	50

30	Eva als helper en de scheppingsvolgorde	3 min	53
31	De misleiding en schuld van Eva	2 min	54
32	Vrouwen en vatbaarheid voor misleiding	2 min	55
33	Eva's initiatief en Adams verantwoordelijkheid	3 min	56
	Om verder te lezen		57

1

De opbouw en opdracht van de brief

Laten we verdergaan in 1 Timotheus. We zijn bij hoofdstuk 2, vers 1. De brieven aan Timotheus volgen geen echt zorgvuldige opbouw, zoals sommige andere boeken wel doen. Bij Paulus kun je soms een logische opbouw ontdekken in wat hij doet, maar in Timotheus niet per se. Hij schrijft hier natuurlijk een veel persoonlijkere brief. Alle pastorale brieven zijn tamelijk persoonlijk. En Paulus voegt soms dingen in die totaal niet op hun plaats lijken, zoals de uitspraak

Drink niet langer alleen water, maar gebruik een kleine hoeveelheid wijn, voor uw maag en uw veelvuldige kwalen.

1 TIMOTHEUS 5:23

en dat op een plek waar de context er niet naartoe leidt en er daarna ook helemaal niet op voortbouwt. Het is gewoon iets wat hij ertussen gooit, omdat hij aan zijn vriend denkt en het wil noemen voordat hij het vergeet, of iets dergelijks. We hebben dus niet per se een logische opbouw.

Toch kun je zeggen dat Paulus in hoofdstuk 2 begint met Timotheus te spreken over het gedrag in de gemeente. Allereerst spreekt hij over gebed. Daarna spreekt hij over vrouwen: hoe ze zich kleden en hoe ze zich gedragen in de gemeente. En daarna spreekt hij over de vereisten voor oudsten en diakenen, tot in hoofdstuk 3. Hij rondt hoofdstuk 3 eigenlijk af in vers 15, waar hij zegt:

Maar voor het geval dat ik langer wegblijf, weet u nu hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, zuil en fundament van de waarheid.

1 TIMOTHEÛS 3:15

We zouden dus kunnen zeggen dat hoofdstuk 2 en 3 samengevat worden in hoofdstuk 3, vers 15. Dat wil zeggen: hij schrijft om iets te zeggen over het gedrag in het huis van God, ofwel in de gemeente.

Iemand vroeg: zijn dit de dingen die hij gebiedt in hoofdstuk 1, de verzen 18 en 19, waar staat:

Dit gebod leg ik u op, mijn zoon Timotheus, in overeenstemming met de profetieën die voorheen over u uitgesproken zijn, opdat u in deze dingen de goede strijd strijdt.

1 TIMOTHEUS 1:18

Ik vind dat eigenlijk lastig, want hij zegt vaak: 'Leer deze dingen, vermaan deze dingen, ik geef je deze opdracht.' En ik weet niet zeker of hij daarmee de dingen of de opdracht in de directe context bedoelt, of gewoon het hele boek. Dit idee wordt zo vaak herhaald: 'Leer en vermaan deze dingen', 'Ik geef je deze opdracht', of 'dit wat jou is toevertrouwd'. Ik weet niet of het makkelijk is om dat vast te pinnen op één bepaald iets. Of dat we gewoon moeten zeggen: 'Deze dingen in dit boek zijn in wezen de opdracht die ik je geef', en dat zou dan alles omvatten wat erin staat. Maar daar ben ik niet zeker van. Ik heb ooit geprobeerd de specifieke plaatsen te bekijken waar hij hierover sprak, vooral waar hij zegt: 'Leer deze dingen', en geprobeerd uit te zoeken welke dingen hij precies op het oog heeft. Dat is niet altijd makkelijk. Mijn gedachte is dus dat hij gewoon de dingen bedoelt die in de brief staan.

Een andere plaats waar ik dat zo aanvoel, of waar het zo lijkt te zijn, vind je als je een bladzijde of zo terugslaat naar 2 Thessalonicenzen. Hij zegt in vers 13:

En u, broeders, word niet moe goed te doen.

2 THESSALONICENZEN 3:13

Vers 14:

Als iemand niet gehoorzaam is aan ons woord door middel van deze brief, maak hem als zodanig bekend en laat u niet met hem in, opdat hij tot inkeer komt.

2 THESSALONICENZEN 3:14

Nu zou het kunnen dat 'ons woord in deze brief' slaat op waar hij het vlak daarvoor over had, in de voorgaande verzen, over mensen die niet willen werken. Maar het lijkt waarschijnlijker dat hij bedoelt dat ze zich moeten houden aan alles wat in de brief staat. En ik denk dat we zijn opdrachten in 1 Timotheus, 2 Timotheus en ook Titus waarschijnlijk zo moeten begrijpen.

2

Gebed als prioriteit van de gemeente

Het eerste punt op de agenda voor de gemeente is dus gebed. Hij zegt:

Ik roep er dan vóór alles toe op dat smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen,

1 TIMOTHEUS 2:1

Dat wil zeggen: als eerste prioriteit, en misschien ook als eerste in de tijd, in de samenkomst van de gemeente. En dan gaat hij verder:

Ik roep er dan vóór alles toe op dat smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen, voor koningen en allen die hooggeplaatst zijn, opdat wij een rustig en stil leven zullen leiden, in alle godsvrucht en waardigheid. Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze Zaligmaker, Die wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen. Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus. Hij heeft Zich gegeven als een losprijs voor allen. Dit is het getuigenis op de door God bestemde tijd. Daartoe ben ik aangesteld als prediker en apostel (ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet), als een leraar van de heidenen in geloof en waarheid.

1 TIMOTHEÛS 2:1-7

Zijn eerste aansporing gaat over het gebed. Hij deelt het gebed op in drie delen: smekingen, gebeden en voorbeden. Het is moeilijk om precies te weten wat er met gebeden bedoeld wordt, in onderscheid van smekingen en voorbeden. Een smeking is iets anders dan een voorbede. Bij een smeking vraag je om iets wat je nodig hebt. Een smeking is het vragen om een bepaalde gunst. Een voorbede is per definitie een gebed namens iemand anders. Je bidt dan voor iets wat een ander nodig heeft, vooral dat er barmhartigheid aan hem bewezen wordt. Een voorbidder is meestal iemand die gaat staan tussen de God van de toorn en de persoon die de toorn verdient, en die probeert barmhartigheid te verkrijgen. Zo deed Mozes voorbede voor de Israëlieten. Abraham deed voorbede voor de mensen van Sodom. Daniël en Nehemia deden allebei voorbede voor hun volk, dat God hun bijzondere barmhartigheid zou bewijzen. Voorbede heeft dus meestal te maken met het smeken om barmhartigheid voor iemand die niet in het reine is met God. Al kan het ook op andere vormen van barmhartigheid slaan, zoals

barmhartigheid tonen door in hun behoeften te voorzien, of iets dergelijks. Hij zegt dat deze gebeden in de eerste plaats gedaan moeten worden voor alle mensen. En in vers 4 geeft hij daar de reden voor:

3

Voorbede voor ongelovigen en hun vrije wil

‘God wil dat alle mensen gered worden.’ Hij benadrukt dus dat God wil dat alle mensen behouden worden, en dat er voor alle mensen voorbeden en dankzeggingen gedaan moeten worden. Dat kan erop wijzen dat 'voorbeden' slaat op het smeken om barmhartigheid voor de ongelovige: smeken om hun behoud, bidden voor de verlorenen.

Het is enigszins de vraag of de Bijbel leert dat we voor de verlorenen moeten bidden. En ten tweede: als we dat doen, wat voor effect heeft dat dan? Het lijkt erop dat God zeker een grote rol speelt in de bekering van een mens. Maar het lijkt er ook op dat een mens enige macht heeft om te beslissen of hij zich aan God zal onderwerpen of niet. Ik weet niet of je kunt zeggen: 'God, zorg er alstublieft voor dat ze behouden worden.' Want ik weet niet of God ervoor kan zorgen dat iemand behouden wordt. Als Hij dat kon, zou Hij het bij iedereen doen, want Paulus zegt hier in vers 4 dat God wil dat alle mensen behouden worden. Als God wil dat alle mensen behouden worden en Hij de macht zou hebben om iedereen eenvoudigweg met dwang tot behoud te brengen, dan zou Hij dat doen. Ik weet dus eigenlijk niet zeker hoe het gebed voor de verlorenen precies begrepen moet worden.

Toen Jezus in de hof bad voor de discipelen, in Johannes 17, zei Hij:

Ik bid niet voor iedereen. Ik bid niet voor de wereld, maar alleen voor degenen die U Mij gegeven hebt.

JOHANNES 17:9

Jezus bad dus uitdrukkelijk niet voor de ongelovige wereld. Hij bad voor Zijn discipelen. Maar dat betekent niet dat Hij bij een andere gelegenheid nooit voor een ongelovige zou bidden, of dat christenen dat niet zouden moeten doen. Ik wil er alleen

dit mee zeggen: we hebben geen duidelijke theologie van het gebed voor de verlorenen. En zelfs als we die wel hadden, zouden we ons kunnen afvragen in welke zin het gebed voor de verlorenen invloed heeft op hun vrije wil.

4

Gebed en de omstandigheden van bekering

Maar Paulus zegt dat er voor alle mensen voorbede gedaan moet worden, omdat God wil dat alle mensen behouden worden. Daarom denk ik dat hier op zijn minst een aanwijzing in zit dat voorbede zou betekenen: bidden dat verloren mensen behouden worden. We zouden misschien kunnen stellen dat God Zich door ons gebed meer inspant om die persoon te bekeren. Ik denk dat de uiteindelijke beslissing nog steeds bij die persoon zelf ligt. Maar er zijn zeker mensen aan wie God meer voordelen geeft dan aan anderen. Mensen die Hij sterker overtuigt, in wier omstandigheden Hij meer ingrijpt om hun weerstand te breken, en zo verder.

Soms zie je twee zondaars die allebei niet behouden zijn. De een lijkt zonder enig probleem door het leven te glijden, en de ander lijkt allerlei rampen mee te maken. En we kunnen het niet laten ons af te vragen of iemand aan het bidden is voor degene die al die rampen meemaakt, en of God probeert de weerstand van die persoon te breken, om hem zo ver te brengen dat hij niet meer op zichzelf vertrouwt. Dat is heel goed mogelijk. We zullen pas in de hemel precies weten hoeveel van de omstandigheden die tot iemands bekering hebben geleid, tot stand zijn gekomen doordat iemand voor hem bad.

Ik heb zeker veel mensen gekend die getuigden dat ze in hun vroegere leven grote rebellen tegen God waren. Maar ze hadden een trouwe grootmoeder of moeder die tot haar dood voor hen bad, en ze kwamen tot behoud. Zij schrijven hun behoud, terecht of ten onrechte, beslist toe aan de gebeden van hun moeder of hun grootmoeder. Nu kan ik niet zeggen dat het niet zo was. Ik kan niet zeggen dat ze niet behouden zijn dankzij de gebeden van hun grootmoeder.

En we kunnen allemaal wijzen op omstandigheden. Misschien was het een door God geleide ontmoeting met iemand op een moment dat onze weerstand laag was, of een reeks omstandigheden die ons op de knieën dreef, of wat dan ook. Ieder van ons die ooit behouden is, is behouden als gevolg van een of andere reeks omstandigheden. En we zouden kunnen stellen dat op zijn minst die omstandigheden tot stand zijn gekomen door de gebeden van iemand. En zelfs dat onze reactie op die omstandigheden op de een of andere manier door gebed beïnvloed kan zijn. Want God verhardt wel degelijk harten, en Hij opent ook harten. Ik weet niet precies hoe Zijn handelen in diezelfde omstandigheden samengaat met het onze. Maar ik denk wel dat God iemands hart in een bepaalde richting kan neigen. Maar Hij kan duidelijk niet de uiteindelijke beslissing nemen, anders zou Hij dat doen, want Hij wil niet dat iemand verloren gaat. Hij wil dat iedereen behouden wordt, en niet iedereen wordt behouden. Er moet dus een uiteindelijke beslissing zijn die door het individu genomen wordt. Maar God kan blijkbaar heel veel invloed uitoefenen.

5

Gods reddingswil en het calvinisme

Hoe zou je dit vers bekijken als je een calvinist was?

Als ik een calvinist was, zou ik om meer dan één reden moeite hebben met dit gedeelte. Ten eerste vertelt vers 4 ons het volgende:

‘God wil dat alle mensen gered worden en de waarheid leren kennen.’ Het calvinisme leert daarentegen dat God dat eigenlijk alleen voor de uitverkorenen wil. Hij heeft namelijk werkelijk de macht om onweerstaanbaar te trekken wie Hij verkiest. Welnu, het calvinisme leert dat God de macht heeft om iedereen die Hij verkiest onweerstaanbaar te trekken. Niet alle mensen worden zo door God getrokken. Dat betekent dan dat Hij er niet voor kiest hen allemaal te trekken. Dan wil Hij dus niet echt dat alle mensen behouden worden. Dan wil Hij niet echt dat allen tot bekering komen.

En normaal gesproken zouden ze... Ik heb een calvinist eens horen ingaan, niet op deze passage, maar op een vergelijkbare passage in 2 Petrus 3. Is het vers 8? Daar staat:

De Heere vertraagt de belofte niet (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), maar Hij heeft geduld met ons en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

2 PETRUS 3:9

Verwijzing gecontroleerd: de spreker twijfelt tussen 2 Petrus 3:8 en 3:9; de bewoording is 2 Petrus 3:9.

Het is hoofdstuk 3, vers 8 of vers 9 in 2 Petrus; vers 9, geloof ik. En ik heb calvinisten horen zeggen: 'Nou, "allen" daar, "Hij wil niet dat sommigen verloren gaan", dat betekent: niemand van de uitverkorenen. En "dat allen tot bekering komen" betekent: alle uitverkorenen. Het betekent niet alle mensen; God wil dat alle uitverkorenen behouden worden.' En hier zouden ze waarschijnlijk hetzelfde doen, al is dat wat moeilijk, want Paulus zegt 'alle mensen', en dat klinkt toch zeker niet als alleen alle uitverkorenen.

Zou dat een overdrijving kunnen zijn? Nou, 'allen' wordt soms als overdrijving gebruikt. Maar we weten dat zonde en opstand God beledigen, wie ze ook begaat. Er zou hier dus zeker geen reden zijn om een overdrijving te gebruiken om te zeggen dat God wenst dat iedereen zou ophouden met zondigen, dat iedereen zich zou bekeren en dat iedereen behouden zou worden. Je zou hier misschien voor een overdrijving kunnen pleiten, want zulke overdrijvingen staan in de Bijbel, maar ik denk dat er hier enorm veel nadruk op het woord 'allen' ligt.

Let nu vooral op hoofdstuk 4, vers 10. Zover zijn we nog niet, maar in hoofdstuk 4, vers 10, zegt hij:

Want daarvoor spannen wij ons ook in en worden wij gesmaad, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Behouder is van alle mensen, in het bijzonder van de gelovigen.

1 TIMOTHEÛS 4:10

Merk nu op dat 'alle mensen' een grotere groep is dan allen die geloven. We zouden kunnen zeggen dat wie gelooft de uitverkorenen zijn, maar wie gelooft vormt een bijzondere groep binnen een grotere categorie. De grotere categorie is alle mensen, en in het bijzonder de kleinere groep binnen alle mensen, namelijk de gelovigen. Het klinkt dus alsof 'alle mensen', zoals Paulus het hier gebruikt, echt alle mensen betekent, of op zijn minst een groep die veel groter is dan alleen de gemeenschap van gelovigen. En als die groter is dan de gemeenschap van gelovigen, dan lijkt het de gemeenschap van ongelovigen te betekenen. Dus hoewel we een overdrijving in sommige gevallen niet kunnen uitsluiten, zou ik zeggen dat het spraakgebruik van Paulus hier pleit voor een absolute betekenis van 'allen' in deze specifieke gevallen.

6

Christus als losprijs voor alle mensen

Hij zegt dat God wil dat alle mensen behouden worden. En hij zegt ook in hoofdstuk 2, vers 6:

Hij heeft Zich gegeven als een losprijs voor allen. Dit is het getuigenis op de door God bestemde tijd.

1 TIMOTHEUS 2:6

Ik weet dat de calvinisten hier zouden zeggen: 'alle uitverkorenen', want er is een vergelijkbare passage. Het calvinisme leert namelijk ook de beperkte verzoening. Dat hoort bij het hele pakket; het is een van de vijf punten: dat Christus alleen voor de

uitverkorenen gestorven is als losprijs, niet voor alle mensen, niet voor de niet-uitverkorenen. En je kunt hen bijvoorbeeld wijzen op 1 Johannes 2:2, waar staat:

En Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld.

1 JOHANNES 2:2

Dat klinkt alsof Jezus voor iedereen gestorven is, niet alleen voor christenen, en dat lijkt de calvinistische leer van de beperkte verzoening tegen te spreken. Daarover zeggen ze: 'Nou, "de hele wereld" betekent daar niet de hele wereld van de niet-uitverkorenen, maar de hele wereld van de uitverkorenen.' Ze zeggen namelijk: 'Johannes spreekt als Joodse gelovige, en als hij zegt "niet alleen voor onze zonden", dan bedoelt hij: niet alleen voor ons, Joodse gelovigen, maar voor de zonden van de hele wereld, dus ook voor gelovigen uit de heidenen.' Met andere woorden: hij maakt dan een onderscheid, niet tussen uitverkorenen en niet-uitverkorenen, of tussen christenen en niet-christenen, maar tussen Joden en heidenen.

Nu, dat is voor mij gewoon niet realistisch. In het boek 1 Johannes is er geen enkele aandacht voor de tegenstelling tussen Jood en heiden. In sommige boeken van de Bijbel wel, maar niet bij Johannes. Hij houdt zich meer bezig met de reikwijdte van het reddende werk van Christus.

En bij 1 Timotheus 2 zouden de calvinisten ongetwijfeld hetzelfde zeggen. Als er in vers 6 staat dat Hij Zichzelf gegeven heeft als losprijs voor allen, dan geloven zij niet dat Hij Zichzelf als losprijs gegeven heeft voor alle mensen, maar alleen voor alle uitverkorenen. Zo zouden zij dit dus opvatten. Toch: als Paulus in vers 1 zegt dat er gebeden moet worden 'voor alle mensen', en in vers 4 dat God wil dat 'alle mensen behouden worden', dan pleit dat sterk voor de gedachte dat 'allen' in vers 6 ook diezelfde 'alle mensen' zijn. In deze hele passage gaat het Paulus om alle mensen. En in hoofdstuk 4, vers 10, staat 'alle mensen' tegenover de gemeenschap van gelovigen:

Hij is de Redder van alle mensen, vooral van wie geloven.

Het lijkt dus in te gaan tegen de beperkte verzoening, want er staat dat Jezus Zich gegeven heeft als een losprijs voor allen, en daarmee worden alle mensen bedoeld. Zoals er ook staat in 4:10:

Want daarvoor spannen wij ons ook in en worden wij gesmaad, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Behouder is van alle mensen, in het bijzonder van de gelovigen.

1 TIMOTHEÛS 4:10

Dat kan alleen betekenen: door Zijn verzoenend werk.

De spreker gebruikt hier het Engelse woord 'Savior' (Redder). In het aangehaalde HSV-citaat staat 'Behouder'.

In hoofdstuk 2, vers 4:

Die wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen.

1 TIMOTHEUS 2:4

En dat betekent zeker dat Hij voor hen allemaal verzoening moet hebben gedaan. Waarom zou Hij anders willen dat alle mensen behouden worden, en toch een verzoening geven die niet voor hen allemaal toereikend is? Het calvinisme komt in deze passage dus zwaar in de problemen.

7

Gods genade en de menselijke keuze

Ik wil niet zeggen dat er geen passages zijn die klinken alsof ze het calvinisme zouden ondersteunen. Die zijn er wel. Ik bedoel, mensen zijn calvinist om goede redenen. Er staan in de Bijbel een paar verzen die heel calvinistisch klinken. Maar het probleem is dit: calvinisme en arminianisme beweren zulke tegengestelde dingen, dat mensen

meestal besluiten: "Ik word óf calvinist óf arminiaan, want ik bedoel, dit zijn de twee tegenovergestelde uitersten in de theologie. Ik kan voor het een of het ander kiezen." En als ze onder de indruk zijn van die verzen die het calvinisme lijken te leren, dan kiezen ze voor het calvinisme. Dan hebben ze de neiging die andere verzen te negeren of er hele rare dingen mee te doen, snap je? Neig je daarentegen naar de verzen die arminiaanse opvattingen leren, dan is er de neiging om die verzen die het calvinisme lijken te leren een beetje te negeren. En dat is volgens mij wat de leer van de morele regering doet. De leer van de morele regering is anticalvinistisch; ze is arminiaans. Maar ik vind dat ze niet het juiste gewicht geeft aan de calvinistische passages over predestinatie, over voorkennis, over uitverkiezing, enzovoort. Die leer staat wel in de Bijbel. Wat we moeten doen, is de opvatting vinden die ruimte biedt aan alle verzen. Anders zitten we gewoon te kiezen wat ons uitkomt. En dat mogen we niet, want

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid,

2 TIMOTHEUS 3:16

Je kunt dus niet zeggen: "Nou, ik denk dat ik calvinist word, want deze verzen maken indruk op me, en dus hoef ik geen aandacht te besteden aan die verzen daar." Of: "Ik ben liever arminiaan vanwege deze verzen, dus zal ik die calvinistische verzen moeten negeren." We moeten op de een of andere manier een theologisch standpunt vinden dat ruimte biedt aan alle feiten, aan al het Bijbelse materiaal. Ik denk dat dat mogelijk is, al trekken mensen van nature naar uitersten, naar de polen.

En ik denk dat we kunnen zeggen dat de mens wel de uiteindelijke beslissing heeft over zijn behoud. Christus is wel voor allen gestorven, maar natuurlijk zullen alleen de uitverkorenen echt baat hebben bij Zijn sterven. Alleen degenen die gehoor geven aan Christus, zullen daar werkelijk baat bij hebben. En ze doen dat omdat ze in vrijheid een beslissing hebben genomen, met hun vrije wil. Maar die vrije beslissing werd ook beïnvloed door factoren als overtuiging door de Heilige Geest, Gods genade die hen trekt, en Zijn soevereine werken in hun omstandigheden. Daar bestaat geen twijfel over. Als we naar waarschijnlijkheden zouden kijken, en dat is waarschijnlijk niet de juiste manier om erover na te denken, maar als we naar waarschijnlijkheden zouden

kijken, dan had ik meer kans om behouden te worden dan iemand die in India geboren is, gewoon omdat ik in een christelijk gezin geboren ben. En de meeste mensen in India worden geboren in hindoeïstische gezinnen of in gezinnen met een andere religie. Ik weet dus dat mijn omstandigheden mij in elk geval geholpen hebben om christen te worden. Er zijn mensen die in India geboren zijn en net zo goed christen zijn als ik, en daarom is toeval niet het enige wat meespeelt. Gods soevereine keuzes hebben er ook iets mee te maken. We weten niet waarop al Zijn keuzes gebaseerd zijn, maar we kunnen zeker niet voorbijgaan aan het feit dat God er wel voor kiest om jou de uiteindelijke keuze te laten.

8

Totale verdorvenheid en uitverkiezing

Ken je de vijf hoofdpunten van het calvinisme? Bijna allemaal krijgen ze in de pastorale brieven flinke klappen. Ik had gedacht dat ik je al eerder vertrouwd had gemaakt met de vijf punten van het calvinisme. Als je de beginletters van de vijf punten neemt, vormen ze een acrostichon: TULIP. Het eerste punt is Total Depravity, de totale verdorvenheid. Dat leert iets wat ik al eerder noemde: dat mensen zo verdorven zijn, zo zondig, zo geestelijk dood, dat ze tot geen enkele positieve morele reactie op God in staat zijn. Ze zijn zo op het kwaad gericht, dat ze zelfs niet iets goeds kunnen doen als ja zeggen wanneer God roept. God Zelf moet die reactie in hen leggen, want mensen zijn zo verdorven dat ze zelfs die beslissing niet zelf kunnen nemen. Dat is wat de totale verdorvenheid leert.

De U staat voor Unconditional Election, de onvoorwaardelijke uitverkiezing. En de reden voor de nadruk op "onvoorwaardelijk" is dat het arminianisme wel uitverkiezing leert, maar dan voorwaardelijke uitverkiezing. Het arminianisme leert dat God vooruitziet dat aan de voorwaarden voldaan zal worden, namelijk dat de persoon geloof zal hebben. En daarom verkiest God degenen van wie Hij vooruitziet dat ze zullen geloven. Maar de calvinist legt de nadruk op het feit dat het niet gebaseerd is op iets waarvan God vooruitziet dat jij het zult doen. Want je bent tot niets in staat, tenzij God het voor je doet. Daarom moet de uitverkiezing onvoorwaardelijk zijn, want een dode kan op niets reageren. En je bent 'dood door de overtredingen en de zonden'

(Efeze 2:1) voordat je behouden wordt. Als je dus überhaupt uitverkoren wordt, als je überhaupt op iets reageert, dan moet God die reactie in je leggen. En hoe Hij besluit die reactie in je te leggen, is niet gebaseerd op iets waarvoor jij in aanmerking kwam, of op voorwaarden waaraan jij hebt voldaan. Het is onvoorwaardelijke uitverkiezing. Dat is de U.

9

Beperkte verzoening en onweerstaanbare genade

Dan komt de L, van Limited Atonement, de beperkte verzoening. Die leert dat het geen zin heeft dat Jezus een prijs betaalt die ook de zonden van de niet-uitverkorenen zou hebben gedekt, omdat alleen de uitverkorenen behouden kunnen worden. God weet wie de uitverkorenen zijn. Hij weet wie Hij tot geloof gaat brengen. Hij weet dat er anderen zijn die Hij nooit tot geloof zal brengen, en om hen geeft Hij niet. Ik weet het niet, misschien overdrijf ik als ik zeg dat Hij niet om hen geeft, maar zo lijkt het in de calvinistische theologie wel degelijk. En daarom heeft het geen zin dat Hij verzoening geeft voor de niet-uitverkorenen. Want als Hij een verzoening heeft gedaan voor wie niet uitverkoren is, dan zouden die in theorie ook behouden kunnen worden. En dat gooit het hele idee van een selectieve uitverkiezing overhoop. Als Jezus voor iedereen een verzoening heeft gedaan, dan zou in principe iedereen behouden kunnen worden. Maar het hoort bij het calvinisme dat alleen de uitverkorenen behouden kunnen worden. En daarom beperken ze het verzoenende werk van Christus tot alleen hen die God vóór de grondlegging van de wereld heeft uitverkoren. Alleen hun zonden zijn begrepen in de dood van Christus.

Dan heb je de letter i. Die staat voor irresistible grace, onweerstaanbare genade. Dat betekent dit: als jij een van de uitverkorenen bent en God door Christus verzoening voor jou heeft gedaan, dan gaat Hij je trekken door Zijn genade, en die genade is onweerstaanbaar. Daarmee bedoelen zij niet dat je je met hand en tand verzet en zegt: 'Ik wil geen christen worden', en dat je toch christen moet worden omdat God je naar binnen sleurt. Het is meer zo dat Hij het in je hart legt om christen te worden. De bekering van wie dan ook is dan een bewijs van deze leer. Want ze zouden zeggen dat

het feit dat jij behouden wilde worden, bewijst dat Gods onweerstaanbare genade je naar die beslissing toe heeft getrokken. God wint je niet tegen je wil in. Hij legt alleen de wil in je. Door Zijn genade maakt Hij je geneigd om behouden te worden. En als je een van de uitverkorenen bent, kun je dat weten aan het feit dat je tot geloof gekomen bent. Als je christen bent geworden, bewijst dat dat God je onweerstaanbaar naar Zich toe heeft getrokken. Heb je je verzet? Nee, want je had je niet kunnen verzetten.

10

Volharding en eeuwige zekerheid

En dan heb je de laatste letter, de P: perseverance of the saints, de volharding der heiligen. Volharding betekent dit. Als je uitverkoren bent, als je gekozen bent zonder dat het iets te maken had met wat jij koos, als God jou onvoorwaardelijk gekozen heeft, dan heeft Hij in Christus verzoening voor je gedaan. Hij heeft voor je betaald, Hij heeft je gekocht, je bent van Hem. Hij heeft je onweerstaanbaar getrokken door Zijn genade. Diezelfde onweerstaanbare genade maakt het onmogelijk dat jij je terugtrekt. Als je onweerstaanbaar bent getrokken, dan word je ook onweerstaanbaar vastgehouden door diezelfde genade. En daarom, als je werkelijk een van de uitverkorenen bent, dan blijf je. Je zult niet afvallen.

Dit is niet hetzelfde als de moderne antinomiaanse leer van de eeuwige zekerheid. De moderne antinomiaanse leer, die soms voor calvinisme wordt aangezien, zegt dat je behouden kunt worden als je jong bent, daarna in zonde kunt gaan leven, en toch behouden kunt sterven. Want je werd behouden toen je jong was, en eens behouden, altijd behouden. Zelfs als je sterft als satanist: als je christen werd toen je vijf jaar was, ben je behouden. Dat is niet wat het calvinisme of het arminianisme leert.

Het arminianisme leert dat als je in je jeugd een ervaring van behoud hebt, en daarna afvalt en in zonde leeft en in zonde sterft, je verloren bent. Je was behouden, maar nu ben je verloren. Je bent je behoud kwijtgeraakt. Je hebt het van je afgeworpen. Je bent van het geloof afgeweken. De calvinisten zouden in hetzelfde scenario, dus iemand die tot geloof kwam en daarna afviel en in zonde stierf, zeggen dat die persoon nooit echt

behouden was. Als ze echt behouden waren geweest, dan hadden ze het volgehouden. Het feit dat ze het niet volhielden, bewijst dat hun ervaring van behoud vals was. En als ze werkelijk bij de uitverkorenen hoorden, dan zouden ze nooit zijn afgevallen.

11

Geloofsafval en het belang van volharding

Nu zie je dat het arminianisme en het calvinisme op hetzelfde punt uitkomen als het gaat om de dood van een zondaar. Als iemand in zonde sterft, zeggen calvinisten: je bent verloren. Arminianen zeggen: je bent verloren. Het verschil is dat de calvinist zegt: je bent nooit behouden geweest. De arminiaan zegt misschien: dat was je wel, maar je bent het kwijtgeraakt. Het maakt niet uit. Wie in zijn zonden sterft, is verloren, zowel volgens het calvinisme als volgens het arminianisme. Dat is iets anders dan wat veel moderne kerken leren: 'Nou, je sterft wel in je zonden, maar als je behouden werd toen je vijf was, ben je nog steeds behouden.' Nee. Calvinisten zouden zeggen: 'Nee, dat ben je niet. Dat ben je nooit geweest.' Arminianen zouden zeggen: 'Nee, dat ben je niet. Dat was je wel, maar nu niet meer.' Maar de calvinistische leer van de volharding der heiligen betekent dat als je echt een van de uitverkorenen bent, je dat zult bewijzen door trouw te sterven en voor altijd trouw te blijven. Dus het calvinisme roept mensen op tot heiligheid. Het is niet een of andere slappe, vrijblijvende opvatting. Sommige mensen bekritisieren het calvinisme alsof het mensen een reden geeft om te zondigen, of om onverantwoordelijk te zijn of zoiets. Maar de calvinisten zouden zeggen: als je onverantwoordelijk bent, laat je gewoon zien dat je niet een van de uitverkorenen bent. Dus om je uitverkiezing te bewijzen, of zoals Petrus zegt,

Daarom, broeders, beijver u des te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken; want als u dat doet, zult u nooit meer struikelen.

2 PETRUS 1:10

moet je

En daarom moet u zich er met alle inzet op toeleggen om aan uw geloof deugd toe te voegen, aan de deugd kennis, aan de kennis zelfbeheersing, aan de zelfbeheersing volharding, aan de volharding godsvrucht, aan de godsvrucht broederliefde en aan de broederliefde liefde voor iedereen.

2 PETRUS 1:5-7

En op die manier maak je je uitverkiezing vast. Dus in zekere zin stimuleert het calvinisme ook goed gedrag. Het arminianisme doet dat ook, om een andere reden.

12

Calvinisme en de pastorale brieven

Maar ik wil je wel zeggen: ik heb geen probleem met calvinisten, tenzij ze een onuitstaanbare houding hebben. En ik ken trouwens ook een paar onuitstaanbare arminianen. Ik geloof niet dat de calvinistische leer in de Bijbel wordt onderwezen. Maar ik zie niets echt gevaarlijks in het calvinisme. Daarom maak ik van mezelf ook niet een soort campagnevoerder ertegen, al ben ik het er niet mee eens. Ik denk dat sommige van de grootste christenen uit de geschiedenis calvinisten waren, zoals Spurgeon en Jonathan Edwards, in elk geval sommige van de grootste christenen uit de moderne tijd. En dat heeft hen er niet van weerhouden heilige mannen van God te zijn. En de meeste goede commentaren zijn trouwens door calvinisten geschreven. Het is moeilijk om arminiaanse commentaren te vinden. Het is zelfs moeilijk om de werken van Arminius nog in druk te vinden. Wat ik dus zeg, is dat er veel goeds tot ons gekomen is via calvinistische christenen. De vraag is niet of we het hebben over ketterij, of over mensen die door een verkeerde leer van God zijn afgedwaald, of iets dergelijks. We vragen alleen: 'Is dit wat de Bijbel leert?' Naar mijn mening wordt de calvinistische leer niet in de Bijbel onderwezen. Er zijn passages die dat wel lijken te doen; als je het wilt geloven, kun je ze als steunteksten gebruiken. Maar er zijn ook passages die gewoon niet in het calvinistische scenario passen. Als we het hebben over

totale verdorvenheid of onvoorwaardelijke uitverkiezing, dan kun je bij de onvoorwaardelijke uitverkiezing misschien een vraagteken zetten vanwege 1 Timotheus hoofdstuk 1, vers 12, waar Paulus zegt:

En ik dank Hem Die mij kracht gegeven heeft, namelijk Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij trouw geacht heeft, toen Hij mij een plaats gaf in de bediening,

1 TIMOTHEUS 1:12

en dat God hem in staat stelde. Beperkte verzoening en onweerstaanbare genade worden in elk geval ter discussie gesteld door de passages die we hier bekijken. God wil dat alle mensen behouden worden:

Die wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen.

1 TIMOTHEUS 2:4

En:

Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus. Hij heeft Zich gegeven als een losprijs voor allen. Dit is het getuigenis op de door God bestemde tijd.

1 TIMOTHEÛS 2:5-6

De volharding der heiligen wordt zeker in twijfel getrokken wanneer we kijken naar de mensen in de pastorale brieven die van het geloof zijn afgeweken. Ik zou dus zeggen dat de pastorale brieven tot de meest niet-calvinistische geschriften in het Nieuwe Testament behoren.

Hoe dan ook, dat is eigenlijk een zijspoor waar ik niet zoveel tijd aan had moeten besteden. Maar het is belangrijk om te weten wat het calvinisme leert, en of je vindt dat het de juiste visie is of niet.

13

Bidden voor overheden en vrede

Goed, wanneer hij aanspoort tot gebed, zegt hij in vers 2 dat er naast alle mensen ook speciaal gebeden moet worden voor koningen en allen die gezag hebben. Je krijgt zelfs de indruk dat christenen, wat ze verder ook bidden, nooit mogen nalaten te bidden voor hen die gezag hebben. Waarom?

voor koningen en allen die hooggeplaatst zijn, opdat wij een rustig en stil leven zullen leiden, in alle godsvrucht en waardigheid. Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze Zaligmaker,

1 TIMOTHEÛS 2:2-3

Merk op dat een rustig en stil leven ervan uitgaat dat er geen vervolging is. De apostel Paulus wist maar al te goed dat de overheden de gemeente konden vervolgen, en dat soms ook deden. Een van de dingen waarvoor we moeten bidden, is dat ze dat niet zullen doen. We moeten voor de overheden bidden, zodat ons rustige en stille bestaan niet verstoord wordt, en zodat we kunnen leven in alle godsvrucht en eerbaarheid. Hij wil dat we een christelijk leven zonder compromissen kunnen leiden, zonder door de overheid lastiggevalen te worden. En daarvoor moeten we bidden.

Nu wil ik hier een paar dingen over opmerken. We weten dat vervolging goed kan zijn voor de gemeente. Het belangrijkste waardoor vervolging goed is voor de gemeente, is dat ze de halfslachtigen er vaak uitzeeft en degenen die oprecht zijn loutert. Ze zuivert de gemeente. Maar wat Paulus hier zegt, is dat God liever heeft dat de gemeente zuiver is zonder dat. Wat goed en aangenaam is voor God, is dat de gemeente niet vervolgd wordt, en dat de gemeente in rust en vrede leeft, maar ook in godsvrucht en eerbaarheid. Helaas is de menselijke natuur nu eenmaal zoals ze is. En de kerk is zoals ze is, vooral als instituut, zoals ze nu is, met naast christenen ook veel niet-christenen erin. Daarom is vervolging soms nuttig, of misschien zelfs nodig, om het schuim eruit te verwijderen. Maar Gods voorkeur is dat de gemeente geen schuim zou hebben, en dat de gemeente in harmonie zou kunnen leven met de overheidsdienaren.

Nu gebeurt dat niet vanzelf, want de koningen van deze aarde en de heersers van deze wereld hebben zich gekeerd tegen de Heere en tegen Zijn Messias. Dat staat in Psalm 2, en het wordt in het Nieuwe Testament aangehaald. De koningen van deze wereld willen over de wereld heersen, en Jezus ook. Daarom is er een conflict. Wanneer de discipelen ergens naartoe gingen en predikten dat er een andere koning was, namelijk Jezus, werd dat vaak onder de aandacht van de overheden gebracht, en soms was vervolging het gevolg. Daarom moeten we bidden. We moeten bidden dat de overheden ons ongedeerd onze weg laten gaan.

14

Christenen onder het Romeinse gezag

In Paulus' eigen tijd was het christendom een verboden godsdienst, maar dat wisten de Romeinen nog niet. Zij dachten dat het bij het jodendom hoorde. Paulus wist dat dat niet zo was, maar hij maakte gebruik van die verwarring. De Romeinen hadden de regel dat er in hun rijk geen nieuw religieus stelsel wettig mocht ontstaan. Elk nieuw religieus stelsel of elke nieuwe cultus die in Romeins gebied opkwam, was verboden. Maar elke godsdienst die in een streek al beoefend werd voordat de Romeinen er de macht overnamen, mocht daarna gewoon verder beoefend worden. Daarom was het jodendom, dat al lang vóór de komst van de Romeinen in Palestina bestond, in het Romeinse Rijk toegestaan. De Joden mochten hun jodendom wettig beoefenen. Het christendom was echter een nieuw geloof. Het was ontstaan tijdens de Romeinse overheersing en was dus formeel gezien verboden. Later hadden de Romeinen dat door en vervolgden ze de christenen, zoals Nero en anderen deden. Maar in het begin van Paulus' bediening dachten de meeste mensen, ook de Romeinen, dat het christendom gewoon een zoveelste stroming binnen het jodendom was, en dat was een toegestane godsdienst. Paulus vond het wel best dat ze dat dachten. Want soms werd hij voor de Romeinse autoriteiten geleid, terwijl de Joden zelf hem probeerden te beschuldigen van het verkondigen van een nieuwe godsdienst. Maar de autoriteiten zagen het verschil niet tussen wat Paulus leerde en wat de Joden zeiden. De Romeinen hadden geen goed begrip van het jodendom, en ook niet van het christendom. Ze dachten dat

Paulus Joods was. Hij geloofde in de opstanding, net als de Joden. Hij predikte één God, net als de Joden, en ze konden gewoon geen verschil zien. Dus lieten ze Paulus vaak gaan.

En hij zei: "Blijf bidden. Blijf bidden dat de autoriteiten niet doorhebben dat wat wij doen ondermijnend is. Want wij leren wel degelijk dat er een andere koning is. Wij proberen mensen ertoe te brengen hun trouw te verleggen van de koninkrijken van deze wereld naar het Koninkrijk van onze God en van Zijn Christus. En als de autoriteiten dat begrijpen, zullen ze ons vervolgen. Want Christus eist een trouw op die de keizer alleen voor zichzelf wil." En als Christus die trouw krijgt, worden mensen trouwer aan Christus dan aan de keizer. En dat bevalt de keizer niet. Dat bevalt de regeringen van deze wereld niet. De regeringen van deze wereld vinden het niet prettig als mensen dienst weigeren uit gewetensbezwaren. De leidende bestuurders van het land zeggen: "We moeten ons land gaan verdedigen." En mensen zeggen: "Maar Jezus Christus zegt dat ik mijn vijand moet liefhebben, en ik ga niet vechten. Dan ga ik nog liever de gevangenis in." Sommige mennonieten zijn tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog heel wreed behandeld toen ze weigerden te vechten. Dat gebeurde eenvoudig omdat de heersers van deze wereld het niet prettig vinden als je zegt: "Ik ben trouw verschuldigd aan iemand die hoger staat dan jij." En daarom zegt Paulus: "Je moet echt bidden."

15

God bestuurt koningen door gebed

Nu zegt de Bijbel in Spreuken hoofdstuk 21, vers 1:

Het hart van een koning is in de hand van de HEERE als waterbeken, Hij neigt het tot alles wat Hem behaagt.

SPREUKEN 21:1

Dat wil zeggen: God stuurt het hart van de koning. Blijkbaar grijpt God bij de meeste mensen en in de meeste gevallen niet in tegen hun vrije wil, maar behoudt Hij Zich het recht voor om de geschiedenis te sturen. Dus wanneer heersers beslissingen nemen

die de geschiedenis zullen beïnvloeden, heeft God het recht, en behoudt Hij Zich het recht voor, om in hun ambtelijke beslissingen in te grijpen. Ik geloof niet dat Hij bij hen meer ingrijpt in de vraag of zij behouden worden dan bij anderen. Ik denk dat ze op dat punt hun eigen vrije wil hebben. Maar God is soeverein over de beslissingen die zij nemen die Zijn volk en de loop van de geschiedenis raken. En daarom hebben mensen als Kajafas, keizer Augustus, Alexander de Grote, Kores, Nebukadnezar en anderen allemaal beslissingen genomen waarvan ze dachten dat ze die zelf namen. Maar de Bijbel laat zien dat God hen leidde, of hen deed doen wat ze deden. En dus kunnen we ons erover verheugen dat de God tot wie wij bidden meer macht, gezag en soevereiniteit heeft over hoe de politiek verloopt dan de politici zelf.

De hand van de Heere bestuurt het hart van de koning. Maar wat bestuurt de hand van de Heere? Gebeden. God wacht tot Hem gevraagd wordt. God wacht tot er tot Hem gebeden wordt. Onze gebeden beïnvloeden Gods handelen, wanneer we bidden naar Zijn wil. Als we niet naar Zijn wil bidden, zal Hij niet handelen, want wij regeren God niet. Hij regeert ons. Hij is geen onderdaan van ons koninkrijk. Wij zijn burgers van Zijn Koninkrijk. Daarom is God niet verplicht gebeden te verhooren die niet naar Zijn wil zijn. Maar Hij wacht tot wij bidden naar Zijn wil, zodat Hij kan doen wat Hij wil doen. Dat zien we in de Bijbel. Jakobus zegt:

U verlangt naar iets en krijgt het niet. U benijdt anderen en beijvert u om dingen te bemachtigen en kunt ze niet krijgen. U maakt ruzie en voert strijd, maar u krijgt niet, omdat u niet bidt.

JAKOBUS 4:2

Er zijn dingen die je zou hebben als je zou bidden, maar je hebt ze niet omdat je niet bidt. Er zijn dingen die God zou doen als je Hem erom vroeg, maar Hij doet ze niet als je Hem er niet om vraagt. Er zijn dingen waarvan Hij graag zou zien dat de koningen van deze aarde ze doen, als Zijn volk Hem erom vraagt. Maar in sommige gevallen grijpt Hij blijkbaar niet in zonder dat erom gevraagd wordt. Daarom moeten we geregeld bidden voor allen die gezag hebben, voor koningen en iedereen die in hoogheid is. Want God heeft gezag over hun beslissingen, en Hij zal op onze gebeden antwoorden.

Het is interessant dat Paulus het wel in het voordeel van de gemeente vindt om politieke vrijheid en vrede te hebben, om niet vervolgd te worden, en zo verder. Maar hij suggereert geen moment dat het tot onze plicht behoort om die doelen te bereiken door naar de wapens te grijpen, door revolutie of door een staatsgreep tegen de regering.

De wapens van onze strijd zijn immers niet vleselijk, maar krachtig door God, tot afbraak van bolwerken.

2 KORINTHE 10:4

Er zijn mensen die vrijheid van vervolging en dergelijke proberen te verkrijgen met vleselijke middelen. Maar hij zegt dat ons wapen krachtig is door God, tot afbraak van bolwerken. Hij vervolgt:

Want wij breken valse redeneringen af en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en wij nemen elke gedachte gevangen om die te brengen tot de gehoorzaamheid aan Christus,

2 KORINTHE 10:5

Dat is Tweede Korinthe hoofdstuk 10, vers 4 en 5. En het wapen dat wij hebben om de geschiedenis te veranderen, is gebed, en natuurlijk prediking. Als wij discipelen maken, verandert dat de loop van de geschiedenis. Als wij bidden, verandert dat die ook. Dat zijn onze wapens. En daarom zegt Paulus:

Ik roep er dan vóór alles toe op dat smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen, voor koningen en allen die hooggeplaatst zijn, opdat wij een rustig en stil leven zullen leiden, in alle godsvrucht en waardigheid.

1 TIMOTHEUS 2:1-2

Dat is wat God eigenlijk het allerliefst wil.

Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God,
onze Zaligmaker,

1 TIMOTHEÛS 2:3

16

Bidden met heilige handen

Laten we doorgaan naar vers 8. Daar begint hij te spreken over mannen en vrouwen. Eerst maakt hij een opmerking over mannen, maar daarna gaat hij betrekkelijk uitgebreid in op de vrouwen.

Ik wil dan dat de mannen op alle plaatsen bidden met opheffing
van heilige handen, zonder toorn en meningsverschil.

1 TIMOTHEUS 2:8

De spreker leest in zijn Engelse vertaling 'twijfel' waar hierboven 'meningsverschil' staat. Zijn volgende uitleg sluit aan bij die Engelse weergave.

Nu weten we dat Paulus er geen bezwaar tegen had dat vrouwen baden, hoewel hij de vrouwen apart aanspreekt. Maar het lijkt erop dat de openbare gebeden in de gemeente misschien grotendeels door mannen werden geleid. Daar kunnen we echter niet al te zeker van zijn. Paulus gaf namelijk in 1 Korinthe 11 aan dat ook vrouwen konden bidden en profeteren, als hun hoofd op de juiste manier bedekt was. Paulus verbiedt vrouwen dus niet om te bidden, maar dit kan erop wijzen dat mannen de voornaamste leiders waren in het openbare gebed in de gemeente. En zij moeten overal bidden. Ik weet niet of dat betekent dat je overal moet bidden waar je komt, of dat je in alle gemeenten moet bidden. Hij wil dat de mannen dit doen. Ik denk dat het niet uitmaakt; het kunnen allebei goede manieren zijn om ernaar te kijken. Het interessante is het gedeelte over heilige handen opheffen, zonder toorn en twijfel.

Nu zou je het opheffen van heilige handen misschien kunnen opvatten als een gebod van Paulus om je handen op te heffen als je bidt, maar dat denk ik niet. Wat hij volgens mij zegt, is dit: omdat zij de gewoonte hadden hun handen op te heffen wanneer ze baden, zorg er dan voor dat de handen die je opheft als je bidt, heilige handen zijn, en geen handen die betrokken zijn geweest bij verkeerd gedrag. Je handen staan voor je werken, de werken van je handen. Als je je handen in gebed opheft tot God, kun je er maar beter voor zorgen dat je handen niet onder het bloed zitten. Jesaja zei dit in zijn generatie, in Jesaja hoofdstuk 1:

Wanneer u veel bidt, zal Ik niet luisteren. Ook al heft u uw handen op, Ik zal er geen acht op slaan, want uw handen zijn met bloed bedekt.

JESAJA 1:15

Dat is het bloed van verkeerd gedrag, van moord plegen en dergelijke.

Het idee is dat wanneer je je handen in gebed opheft tot God... Of mensen nu wel of niet geboden wordt hun handen op te heffen in gebed, is een andere kwestie. Ik denk niet dat dat de strekking is van wat hij zegt. Al kan het feit dat zij hun handen wél ophieven in gebed, voor ons een goede reden zijn om dat ook te doen. David hief zijn handen op in gebed. Salomo hief zijn handen op in gebed. Ongetwijfeld deden vele anderen hetzelfde. Het opheffen van de handen lijkt een daad van aanbidding te zijn, misschien een uiting van afhankelijkheid, een uiting van hulpeloosheid. Wanneer een inbreker of een straatrover je een pistool tussen de ribben duwt en zegt: "Handen omhoog", dan is dat omdat hij je hulpeloos wil maken. Je kunt jezelf niet zo goed verdedigen als je handen in de lucht zijn. Met je handen omhoog sta je vrij hulpeloos. Ik heb anderen het ook horen vergelijken met een kind dat zijn handen opsteekt zodat zijn papa hem optilt: een houding van afhankelijkheid, waarbij het kind hulp verwacht van de ouder. Ik weet het eigenlijk niet. Het Nieuwe Testament zegt niet echt welke betekenis het opheffen van de handen heeft.

17

Mozes en de opgeheven handen

Het is interessant dat, denk ik, het opheffen van de handen voor het eerst nadrukkelijk aan de orde komt in Exodus hoofdstuk 17. Daar hebben de Amalekieten de Israëlieten aangevallen, die kort daarvoor uit Egypte ontsnapt zijn. Mozes, Aäron en Hur gaan een berg op, terwijl Jozua de legers aanvoert tegen de Amalekieten. Op de berg steekt Mozes zijn handen omhoog in een houding van gebed. Zolang zijn handen omhoog zijn, dat wil zeggen, zolang hij bidt, hebben de Israëlieten de overhand. Wanneer zijn handen omlaag gaan, wanneer hij moe wordt van het bidden, hebben de Amalekieten de overhand. Daarom helpen Aäron en Hur hem zijn handen omhoog te houden, totdat de strijd volledig gewonnen is.

Als het allemaal voorbij is, gebeurt er iets interessants. In de verzen 15 en 16, de laatste twee verzen van Exodus 17, staat:

En Mozes bouwde een altaar en gaf het de naam: De HEERE is mijn Banier!

EXODUS 17:15

De Hebreeuwse naam die de spreker hier noemt, is Jehovah-Nissi: ‘De HEERE is mijn banier.’ En er staat:

Hij zei: Voorzeker, de hand op de troon van de HEERE! De strijd van de HEERE zal tegen Amalek zijn, van generatie op generatie!

EXODUS 17:16

Nu is er hier blijkbaar een verschil in de tekst. In de Engelse vertaling die ik gebruik staat dat de HEERE heeft gezworen. Maar letterlijk staat er in het Hebreeuws in vers 16: ‘want een hand is op de troon van de HEERE.’

Het hierboven aangehaalde HSV-citaat volgt hier de letterlijke lezing die de spreker bespreekt.

Daar staat een kanttekening bij. In het Hebreeuws staat letterlijk: "een hand is op de troon van de HEERE." Sommigen denken dat dit slaat op de hand van de Amalekieten, die zich keert tegen Israël, Gods troon. Maar de Bijbel zegt dat Israël Gods voetbank is, of dat de aarde Gods voetbank is. Eigenlijk is de hemel Gods troon, zei Jezus. Wiens hand was dan tegen de troon? Wiens hand lag op de troon van God? Vermoedelijk de hand van Mozes. Toen Mozes zijn handen opgeheven had in gebed, was het alsof hij contact maakte met God, met Gods soevereine macht. Hij legde zijn hand op de troon van God, een beetje zoals Jakob, die met God worstelde en overwon. Het klinkt misschien wat esoterisch of mystiek. Maar er zit misschien de suggestie in dat Mozes, toen hij zijn handen omhooghield, als het ware contact maakte met de hemel. Alsof zijn hand tegen de troon van God zelf lag en hij in die situatie putte uit de soevereine macht van God. Misschien bracht het opheffen van de handen daarna altijd die boodschap over aan de Joden en de eerste christenen. Ik weet het niet.

Ik wil wel zeggen dat ik niet denk dat Paulus voorschrijft dat christenen hun handen moeten opheffen als ze bidden. Maar als ze hun handen opheffen, dan moeten het heilige handen zijn. Geen handen die het niet waard zijn om voor de Heere opgeheven te worden, vanwege daden die een christen niet passen.

18

Bidden zonder toorn of twijfel

Verder moeten ze, als ze bidden, niet alleen heilig zijn en heilige handen opheffen, maar dat ook doen zonder toorn of twijfel. Toorn wijst natuurlijk op problemen in je relaties. De Bijbel zegt elders:

Word boos, maar zondig niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid, en geef de duivel geen plaats.

EFEZE 4:26-27

want dan geef je de duivel plaats. Als je toorn laat bestaan tussen jou en een ander, als je boos bent en wrok koestert en verbitterd bent tegenover iemand, dan zal dat je gebedsleven beïnvloeden. Zo heeft ook twijfel duidelijk geen rechtmatige plaats in het

gebed. De Bijbel zegt:

Want, voorwaar, Ik zeg u: wie tegen deze berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen, en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal geloven dat wat hij zegt, gebeuren zal, het zal hem gebeuren wat hij zegt. Daarom zeg Ik u: alles wat u biddend begeert, geloof dat u het ontvangen zult, en het zal u ten deel vallen.

MARKUS 11:23-24

En dus horen geloof, goede relaties met je broeders en persoonlijke heiligheid allemaal bij het gebed. Gebed zonder deze dingen zal je waarschijnlijk nergens brengen. Als je relatie met je broeder scheef zit terwijl je bidt, is de kans groot dat God je gebed niet eens hoort, of er geen aandacht aan schenkt. Zoals Jezus zei: als je naar het altaar komt om je offer te brengen (het gebed wordt in de Bijbel met een offer vergeleken), en je herinnert je dat je broeder iets tegen je heeft, laat je offer daar dan achter, ga terug, sluit vrede met je broeder, en kom dan je offer brengen. De implicatie is dat God helemaal geen offers van je wil als je niet alles gedaan hebt wat je kunt om je relatie met je broeder in orde te maken. En daarom zegt Paulus: breng je relaties in orde, zorg dat je persoonlijke heiligheid op orde is, heb geloof zonder te twijfelen, en bid. Dan zullen je gebeden effect hebben.

19

Kleding, sieraden en bezonnenheid

Vers 9:

Evenzo wil ik dat de vrouwen zich tooien met eerbare kleding, ingetogen en bezonnen, niet met het vlechten van het haar of met goud of parels of kostbare kleren, maar met goede werken, wat bij vrouwen past die belijden godvrezend te zijn.

1 TIMOTHEÛS 2:9-10

Het gaat hier om een bepaalde houding. En Paulus was scherpzinnig genoeg om te weten dat de houding van een vrouw zich weerspiegelt in haar kledingstijl. En dat weet iedereen. Hetzelfde geldt tegenwoordig voor mannen, al weet ik niet of er in die tijd net zoveel variatie was in kledingstijlen voor mannen als voor vrouwen.

Neem bijvoorbeeld kapsels. Als we het over gevlochten haar hebben, moeten we niet denken dat een vrouw dit overtreedt als ze een vlecht in haar haar doet. Er zijn beeldhouwwerken uit de Romeinse tijd bewaard gebleven van de kapsels waar hij het over heeft. De vrouwen van het Romeinse Rijk, vooral de rijke vrouwen, droegen extreem dure kleding en sieraden. Ze droegen hun haar in ingewikkelde kapsels, waarvan het onderhoud heel veel tijd kostte. Niet gewoon een vlecht om het haar uit haar gezicht te houden, maar vlechten die helemaal rondom gevlochten waren en doorweven met goud en zilver en edelstenen en dergelijke. Zo droegen de modieuze dames hun haar. En dat is vrijwel zeker wat Paulus bedoelt als hij het hier heeft over de kapsels en de kostbare kleding.

Ik weet niet of iemand zich al te veel zorgen hoeft te maken dat hij meer voor zijn spijkerbroek heeft betaald dan wanneer hij een merkloze had gekocht, alleen omdat er staat dat ze geen kostbare kleding moeten dragen. Het betekent niet dat je de armoedigste kleding moet dragen die je kunt vinden. Maar we weten: als iemand heel veel tijd en geld besteedt aan mode en zich mooi maken, en zich alleen maar druk maakt om zijn uiterlijk, dan is dat een weerspiegeling van een prioriteit die niet in het leven van de gelovige hoort. De gelovige moet van uiterlijke versiering en dergelijke geen prioriteit maken.

Ik denk natuurlijk niet dat we Paulus zo kunnen opvatten dat je helemaal geen sieraden mag dragen. Al weet ik eerlijk gezegd niet of christenen dat wel of niet zouden moeten doen. Ik voel me niet aangetrokken tot sieraden, maar sommige mannen wel. En ik weet niet of het een overtreding is als een vrouw sieraden draagt, als haar man daar blij mee is. Maar hij heeft het over overdaad.

Het woord dat in vers 9 in mijn Engelse vertaling met 'moderation' is weergegeven, matigheid, betekent in het Grieks 'bezonnenheid'. Ik weet niet of jouw vertaling daar 'moderation' heeft als je een andere vertaling leest. In de mijne staat 'with propriety

and moderation', met welvoeglijkheid en matigheid. Maar het betekent bezonnenheid. In Spreuken hoofdstuk 11, vers 22, wordt ons iets verteld over een mooie vrouw zonder bezonnenheid. Daar staat:

Een mooie vrouw zonder inzicht is een gouden ring in een varkenssnuit.

SPREUKEN 11:22

De Engelse vertaling van de spreker gebruikt hier 'discretion' (bezonnenheid); de HSV heeft 'inzicht'. Zijn uitleg over ingetogen kleding sluit aan bij de Engelse bewoording.

Een mooie vrouw die niet bezonnen is, niet ingetogen, niet verstandig in haar kleding en haar stijl, is mooi zoals een gouden sieraad mooi is in de snuit van een varken, ook al is ze nog zo mooi. Als je een groot, lomp varken zag aankomen met een gouden sieraad in zijn neus, dan zou je dat gouden sieraad waarschijnlijk wel zien. Maar je zou je veel meer bewust zijn van het varken. Het gouden sieraad is maar een kleine troost als je naar dat varken moet kijken. En dat is de gedachte. Een gouden sieraad kan aantrekkelijk zijn. Maar als het in de neus van een varken zit, bederft het op de een of andere manier het hele beeld, omdat het varken zo overheersend is in dat beeld. En een varken is iets onreins en onaantrekkelijks. Wat hij hier zegt, gaat dus over een vrouw die mooi is, die uiterlijke schoonheid heeft, maar de innerlijke schoonheid van bezonnenheid mist. Het is niet zo dat er geen schoonheid is. Een gouden sieraad is iets moois. Maar het is bijna alsof het overweldigd wordt door de lelijkheid van haar karakter, de lelijkheid van haar geest.

In 1 Petrus hoofdstuk 3 zegt Petrus hetzelfde als Paulus hier, dus we hebben het van twee apostelen, niet van één alleen. In 1 Petrus hoofdstuk 3, de verzen 3 en 4, gericht tot vrouwen, staat:

Uw sieraad moet niet bestaan in iets uiterlijks: het vlechten van het haar, het dragen van gouden sieraden of het aantrekken van mooie kleren;

1 PETRUS 3:3

In de Engelse vertaling staat daar 'fine apparel', mooie kleding; eigenlijk staat er in het Grieks alleen 'kleding'.

maar uw sieraad moet zijn de verborgen mens van het hart, met het onvergankelijke sieraad van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is voor God.

1 PETRUS 3:4

Met andere woorden: een vrouw kan prachtig getooid zijn met een zachtmoedige en stille geest. Dat is een tooi die God waardeert. God ziet die als iets van grote waarde. Paulus zegt ook dat een vrouw getooid kan zijn met goede werken, in Eerste Timotheus hoofdstuk 2, vers 10:

maar met goede werken, wat bij vrouwen past die belijden godvrezend te zijn.

1 TIMOTHEUS 2:10

De tooi die een christelijke vrouw voor zichzelf zou moeten zoeken, of de manier waarop ze zichzelf aantrekkelijk zou moeten proberen te maken, hoort dus niet te liggen in de uiterlijke tooi. Die hoort te liggen in het tooien van haar leven met goede werken, en zachtmoedigheid, en vriendelijkheid, en stilheid. Die dingen zijn waardevol voor God en trouwens ook aantrekkelijk voor godvrezende mannen.

20

Partnerkeuze en een godvrezend karakter

Helaas komen christenen vaak tot bekering vanuit een wereldse achtergrond. Sommigen zijn in de gemeente opgegroeid, maar anderen komen tot bekering vanuit een wereldse achtergrond, en ze nemen een deel van hun wereldse smaak mee. En daarom zijn er in het lichaam van Christus mannen die helaas een wereldse smaak hebben wat vrouwen betreft. Ik hoorde onlangs van een christelijke man die van zijn christelijke vrouw eiste dat ze borstimplantaten liet zetten, omdat hij wilde dat ze grotere borsten had dan ze had. Ik was ontzet. Want we weten natuurlijk dat die

dingen in de eerste plaats gevaarlijk zijn. En in de tweede plaats laat het zien dat die man echt verkeerde prioriteiten had, dat hij zijn vrouw met kleinere borsten minder leuk vond. Mijn vrouw kende een christelijk meisje dat trouwde met een christelijke man. Toen ze getrouwd waren, zei hij: 'Ik wil niet eens dat je aan de ontbijttafel verschijnt zonder make-up.' Ik dacht weer: man, wat een belediging voor een vrouw, dat de man die met haar getrouwd is niet eens wil kijken naar hoe ze er echt uitziet. Hij wil naar de aangepaste versie kijken. En dat vind ik diep treurig. Ik kan het niet eens begrijpen, want ik ben in de gemeente opgegroeid en ik heb niet zo'n wereldse smaak. Ik hou niet van make-up, en ik hou niet van sieraden, en ik zal niet zeggen dat ik borsten liever groot of liever klein heb. Ik bedoel, ik heb geen voorkeur. Ik zeg alleen dat dat niet is wat ik in een vrouw zou waarderen. En ik kan me niet voorstellen dat een godvrezende man die dingen in een vrouw waardeert.

Helaas hebben christelijke vrouwen die een man zoeken, of die hun man willen vasthouden, zich soms opgesmukt zoals wereldse vrouwen dat doen. Ze hebben namelijk de indruk gekregen dat dát is wat de zogenaamd godvrezende mannen aantrekt. Laat me je iets vertellen. Als je je niet probeert te sieren met lichamelijke schoonheid, maar je siert met een zachtmoedige en stille geest, met goede werken, dan zijn er misschien mannen in de gemeente die zich niet tot je aangetrokken voelen. Maar die wil je toch niet. Dat zijn geen godvrezende mannen. Mannen die per se uiterlijke schoonheid en opsmuk willen, zijn voor een christelijke vrouw gewoon de moeite niet waard. Ze krijgt het moeilijk. Want als hij een man is die zo sterk wordt aangetrokken door uiterlijke schoonheid, waarom denk je dan dat jij de mooiste vrouw zult zijn die hij ooit ziet? Ik bedoel: als hij zo verslaafd is aan wereldse ideeën over aantrekkelijkheid, dan kun je nog zo je best doen om daaraan tegemoet te komen, en is het misschien toch niet genoeg. En zelfs als het een tijdje lukt, dan lukt het niet meer wanneer je oud wordt. Er zal altijd iemand zijn die jonger en mooier is. Als je trouwt met een man, of een man zoekt, die zich aangetrokken voelt door uiterlijke opsmuk, dan zul je het moeilijk hebben om hem vast te houden als dat zijn prioriteit is. Maar geen enkele godvrezende man maakt daar zijn prioriteit van.

Ik herinner me een zuster met wie ik wilde trouwen. Zij wilde niet met mij trouwen, maar we waren goede vrienden. Ze was niet de aantrekkelijkste vrouw in onze vriendenkring, lichamelijk gezien niet. Al was ze ook niet lelijk. Ze was gewoon niet zo

oogverblindend als sommige vrouwen in de gemeente. Maar ze was zo godvrezend, en zo zachtmoedig en stil, dat elke broeder die ik kende en die echt vurig was in de bediening, hoopte dat hij met haar zou kunnen trouwen. Ik ook. Ik wilde het. Het is er niet van gekomen. Uiteindelijk ben ik getrouwd met iemand die op dezelfde punten net zo goed was. Maar ik weet nog hoe het me trof: hier was deze vrouw, en er waren veel vrouwen in de gemeente die lichamelijk mooier waren, maar alle broeders die echt vurig waren voor God wilden deze vrouw. Ze was uniek.

Ik weet nog hoe het was toen ik als vrijgezelle broeder leefde tussen andere vrijgezelle broeders die godvrezend waren. Een van de onderwerpen die het vaakst ter sprake kwamen... Ik verklap jullie hier een klein geheimpje, meiden, een vakgeheim van vrijgezelle broeders. De meeste tijd ging op aan praten over het schrijnende gebrek aan deugdzame vrouwen: vrouwen die niet bezig zijn met geld en uiterlijk en dat soort dingen. De meeste mannen die godvrezend zijn, alle mannen die godvrezend zijn, zoeken een deugdzame vrouw. Ziet ze er ook nog goed uit, des te beter. Is dat niet zo, dan is dat niet zo belangrijk. Ik bedoel, natuurlijk vinden mannen het ook fijn, dat ga ik niet ontkennen, als een vrouw aantrekkelijk is. Ik kan me voorstellen dat vrouwen het fijn vinden als een man aantrekkelijk is. Maar een godvrezend mens zoekt iets anders. Iemand die Gods verlangens heeft, waardeert wat God waardeert. En God waardeert het sieraad van een zachtmoedige en stille geest. En een vrouw die godsvrucht belijdt, moet er niet op uit zijn om veel geld of tijd of aandacht te besteden aan uiterlijke opsmuk. Dat betekent niet dat je er truttig bij moet lopen, of dat je moet proberen er lelijk uit te zien. Christelijke ordelijkheid vraagt natuurlijk om een zekere basale reinheid en netheid, enzovoort. Maar wat ik wel zeg, is dit: de wereld vertelt je dat je zo mooi mogelijk moet zijn als je de man wilt strikken die je hebben wilt. En volgens de smaak van onze cultuur kan dat betekenen dat je veel geld en tijd kwijt bent voordat je de deur uitgaat. En Paulus zegt dat dat niet past bij vrouwen die godsvrucht belijden.

21

Wat eerbare kleding inhoudt

Nu gebruikt hij hier het woord 'eerbaar'. Waarschijnlijk is het woord 'eerbaar' het belangrijkste woord in vers 9:

Evenzo wil ik dat de vrouwen zich tooien met eerbare kleding, ingetogen en bezonnen, niet met het vlechten van het haar of met goud of parels of kostbare kleren,

1 TIMOTHEÛS 2:9

Wat is eerbare kleding? We hebben vrouwen op onze school gehad die rondliepen in extreem korte broekjes en heel strakke topjes, en dan kwamen er broeders bij mij klagen.

Trouwens, ik weet niet wat vrouwen onzedig zouden vinden bij een man. Ik herinner me een zomer waarin ik een zomerprogramma voor discipelschap leidde, en we waren buiten aan het werk. De meeste broeders, ik ook, hadden hun shirt uit, omdat het heet was. En een van de zusters daar kwam naar me toe en zei dat het een struikelblok was dat alle broeders hun shirt uit hadden. Dus trokken we allemaal ons shirt weer aan. Ik had nooit gedacht dat dat als onzedig werd gezien, maar misschien is het dat wel. Misschien moet ik eens een stemming houden onder de vrouwen. Dat ga ik niet doen. Maar stel dat blijkt dat de meeste vrouwen strakke mouwloze shirts, strakke broeken of dergelijke mannenkleding een beetje afleidend vinden, of een struikelblok. Dan vind ik dat mannen zich ook aan deze regel moeten houden.

Maar het probleem was in Efeze vooral een probleem bij de vrouwen. Ik denk namelijk dat mannen in de Romeinse samenleving meestal een toga droegen, en die liet niet veel zien. En ik denk dat alle mannen ongeveer hetzelfde droegen, en daarom was eerbaarheid in kleding meer een probleem bij de vrouwen.

Als we denken aan onzedige kleding bij een vrouw, denken we misschien eerst aan kleine bikini's en heel korte jurken en strakke kleding, of aan topjes met een extreem diep decolleté, of wat er verder veel huid laat zien. Ik denk dat we zedigheid vaak

definiëren aan de hand van hoeveel huid er te zien is. En dat is natuurlijk één factor waar je bij zedigheid rekening mee moet houden. Maar ik zou het begrip ruimer willen maken dan dat.

22

Kleding en liefde voor het andere geslacht

Het doel van kleding was, volgens de eerste keer dat ze in de Bijbel voorkomt, in de hof van Eden, om naaktheid te bedekken, om de naaktheid van het lichaam te bedekken. Er is kleding die naaktheid bedekt, en er is kleding die de aandacht op naaktheid vestigt. Met naaktheid bedoelen we die delen van het lichaam die het niet past om in het openbaar te laten zien. We hebben het grotendeels over de delen van het lichaam die kenmerkend zijn voor de geslachten. Want dingen die mannen en vrouwen gemeen hebben, zoals ellebogen en polsen en vingers en zo, daar raakt niemand echt opgewonden van. Het zijn de dingen die kenmerkend zijn voor hun geslacht die problemen geven voor het andere geslacht. En ik denk dat Adam en Eva kleren aantrokken om de schaamte van de naaktheid te bedekken. Dat was duidelijk de reden, hoewel er niets mis mee was dat ze naakt waren in elkaars aanwezigheid. En daar is kleding voor.

Als kleding naaktheid bedekt en die delen van het lichaam probeert te verbergen die kenmerkend zijn voor het geslacht, dan is het zedige kleding. Aan de andere kant: alle kleding die bedoeld is om de aandacht op het lichaam te vestigen, en vooral op de seksuele kenmerken ervan, is dat niet. Of die nu veel huid laat zien of niet, of het nu gaat om een strakke broek, een strak topje of wat dan ook. Of gewoon om afbeeldingen op de kleding. Ik heb kleding gezien die niet bijzonder onzedig was wat betreft hoe strak ze zat, maar waar de plaats van de afbeelding op het shirt duidelijk bedoeld was om de aandacht te vestigen op de borsten van de vrouw, of iets dergelijks.

Wat we ons moeten afvragen is niet: hoe kort is te kort, of hoe strak is te strak? De maatstaf voor zedigheid moet zijn: trekt mijn kleding de aandacht naar mijn geslacht, dat wil zeggen naar de delen van mijn lichaam die kenmerkend zijn voor mijn geslacht, of verbergt ze die juist? Want het doel is natuurlijk om liefdevol te zijn tegenover het andere geslacht. Het is liefdeloos om onzedig te zijn wanneer je onder

christenen bent die proberen hun gedachten rein te houden. En alles wat niet in liefde gedaan wordt, is zonde. Liefde is het hele doel; de grondslag en het doel van ons gebod is liefde. En het liefdevolle is om geen mensen te laten struikelen die hun best doen om niet te struikelen.

En ieder van ons weet, en kan ervan getuigen, dat we wel eens ergens zijn geweest waar we probeerden onze gedachten heilig te houden, en de manier waarop iemand gekleed was, leidde gewoon te veel af. Gedachten die niet rein waren, werden opgewekt of uitgelokt door de manier waarop die persoon gekleed was. Dus:

Of u dus eet of drinkt of iets anders doet, doe alles tot eer van God.

1 KORINTHE 10:31

En daar hoort ook bij wat je draagt. En je hoeft je niet verplicht te voelen om te dragen wat de wereld draagt. Ik zeg niet dat je terug moet en je moet kleden zoals de Amish, al zou ik er eerlijk gezegd niets op tegen hebben als mensen dat deden, als christenen dat deden. Ik zou me waarschijnlijk zelf echt aangetrokken voelen tot die oudere stijlen en zedigere stijlen, als iedereen het deed. Ik wil niet de eerste of de enige zijn die het doet. Maar ik zou er helemaal geen bezwaar tegen hebben als ik, toen ik bij de gemeente kwam, terecht was gekomen in een gemeenschap waar mensen duidelijk zedigere kleding droegen, zelfs als dat iets in de richting van een uniform was. Al ben ik geen voorstander van wettisme, uniformen en dat soort dingen. Ik zie toch liever iets wat op een uniform lijkt en zedig is, dan dat iedereen doet wat goed is in zijn eigen ogen en mijn ogen daaraan blootstelt. Want wat goed is in jouw eigen ogen, is misschien niet goed in mijn ogen.

Maar het belangrijkste is natuurlijk dat je naar je garderobe kijkt en zegt: "Waar is deze garderobe voor? Heb ik deze kleding gekocht zodat mensen van het andere geslacht zich daardoor lichamelijk meer tot mij aangetrokken zouden voelen?" Zo ja, dan heb je je kleding om de verkeerde reden gekocht, en moet je waarschijnlijk eens flink uitdunnen in je garderobe.

Dit is, zoals ik al zei, vooral tot vrouwen gericht, omdat in Efeze, vanwege de mode en zo, vrouwen degenen waren die het meeste gevaar liepen om onzedig te zijn. Maar hetzelfde geldt natuurlijk voor mannen in een samenleving als de onze, waar bepaalde mannenmode afleidend kan zijn of de verkeerde soort belangstelling kan opwekken.

23

Stilheid bij het leren in de gemeente

Nu komen we bij het gedrag van vrouwen in de gemeente. Vers 11:

Een vrouw moet zich laten onderwijzen in stilheid, in alle onderdanigheid. Want ik sta niet toe dat een vrouw onderwijs geeft, en ook niet dat zij de man overheerst, maar ik wil dat zij zich stil houdt. Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva. En niet Adam is misleid, maar de vrouw is, toen zij misleid werd, tot overtreding gekomen. Maar zij zal in de weg van het baren van kinderen zalig worden, als zij blijft in geloof, liefde en heiliging, gepaard met bezonnenheid.

1 TIMOTHEÛS 2:11-15

Er zijn ongeveer vijf vreselijk moeilijke dingen aan deze passage. Ik zei ongeveer vijf, omdat ik ze niet officieel geteld heb. Maar ik ging erdoorheen en dacht: "Daar moet ik iets over zeggen, en daarover, en daarover, en daarover, want ze zijn allemaal moeilijk." Maar er zijn vier of vijf dingen in deze korte passage die beslist enige verheldering nodig hebben.

Allereerst: wat betekent het woord 'stilte'? Het staat in vers 11 en 12. Nou, als het je helpt om te begrijpen wat stilte betekent: het is hetzelfde woord dat in hoofdstuk 2, vers 2 gebruikt wordt. Daar staat dat we een stil leven mogen leiden – in het Grieks hetzelfde woord – een stil en rustig leven. Christenen hoeven natuurlijk niet volkomen

te zwijgen en nooit een woord te zeggen. Ze moeten een stil leven leiden. Dat wil zeggen: niet rondgaan als roddelaars, en niet proberen de aandacht op zichzelf te vestigen door hun stem te verheffen.

Trouwens, een van de dingen die in Spreuken twee keer gezegd worden over de dwaze vrouw, is dat ze luidruchtig en rumoerig is. Luidruchtigheid kan, net als de manier waarop iemand zich kleedt, een middel zijn om de aandacht op zichzelf te vestigen. Sommige mensen praten in gezelschap gewoon met een luidere stem. Zo zorgen ze ervoor dat iedereen, ondanks al het rumoer van al die verschillende gesprekken, toch luistert naar wat zij zeggen.

Nu wordt er van Jezus gezegd:

Hij zal niet twisten en niet roepen, en ook zal niemand Zijn stem op de straten horen. Het geknakte riet zal Hij niet breken en de walmende vlaspit zal Hij niet doven, totdat Hij het oordeel uitvoert tot overwinning.

MATTHEÛS 12:19-20

Jezus stond er niet om bekend dat Hij Zijn stem verhief. Behalve wanneer er een menigte bijeen was die op Hem wachtte om Hem te horen. Dan sprak Hij luid genoeg om verstaan te worden. En dat moet tamelijk luid geweest zijn, gezien de omvang van sommige van die menigten. Maar Hij was geen luidruchtig persoon. Luidruchtig zijn wordt in de Bijbel niet behandeld als een aantrekkelijke of godvruchtige eigenschap. Zoals ik al zei: twee keer wordt in Spreuken de dwaze vrouw beschreven als luidruchtig en rumoerig. Van de godvruchtige vrouw wordt gezegd dat ze een zachtmoedige en stille geest heeft. En trouwens, Eerste Timotheus hoofdstuk 2, vers 2, suggereert dat zelfs christelijke mannen ernaar moeten streven stil en rustig te zijn.

Ik geloof wel dat er momenten zijn waarop je je stem moet laten dragen om gehoord te worden. Maar in het gewone leven denk ik dat het hoogmoed is wanneer iemand luider spreekt dan nodig is. Zo iemand wil de aandacht op zichzelf vestigen, net zoals een bepaald soort opzichtige kleding een hoogmoedige manier is om aandacht te

krijgen. We willen gewoon opgemerkt worden in de menigte. We willen niet zomaar het zoveelste gezicht in de menigte zijn. We willen opvallen. We willen dat mensen ons opmerken, en luidruchtigheid kan daar soms voor zorgen.

24

Een rustig leven voor mannen en vrouwen

Nu zou ik zeggen dat de stilheid van de vrouw hier ongetwijfeld een aspect is van haar ingetogenheid. De Engelse King James en New King James zeggen hier 'silent', 'zwijgend', maar 'stil' is beter. Haar kleding en haar houding moeten zo zijn dat ze niet onnodig de aandacht op zichzelf vestigen, en ze moet ernaar streven een stil mens te zijn.

Trouwens, de dopers, die kort na de Reformatie opkwamen, rond 1525, waren zo zachtmoedig en zo vriendelijk in hun gedrag dat ze de bijnaam 'de stillen in den lande' kregen. Die werd in die tijd als weinig vleiend beschouwd. Ze werden 'de stillen in den lande' genoemd omdat ze gewoon ijverig hun werk deden, niet roddelden, en zich met niemands zaken bemoeiden behalve met die van henzelf. En misschien waren ze in sommige opzichten te stil, want uiteindelijk werden gemeenschappen zoals de amish, eh, je weet wel, zelfs niet meer gericht op het uitdragen van het geloof naar buiten. Maar toch strekt het hun, denk ik, tot eer dat de mennonieten en de amish, en welke andere dopersgroepen er ook maar zijn, de reputatie kregen dat ze niet luidruchtig waren. Het waren stille mensen.

Paulus zei het in 1 Thessalonicenzen en 2 Thessalonicenzen: dat mensen moeten leren stil te zijn en zich met hun eigen zaken te bemoeien. Dat zegt hij natuurlijk in Eerste Thessalonicenzen hoofdstuk 4, vers 11:

en er een eer in te stellen rustig te zijn en uw eigen zaken te behartigen en te werken met uw eigen handen, zoals wij u bevolen hebben,

1 THESSALONICENZEN 4:11

Ik denk dat het dit vers was dat de dopers ertoe bracht de levenswijze aan te nemen die ze hadden. Ze wilden stil zijn, zich met hun eigen zaken bemoeien en met hun handen werken. Gewoon eerlijk werk doen, en hun tijd niet besteden aan rondlopen als klets-kousen en dergelijke. Hij zegt dit ook in 2 Thessalonicenzen hoofdstuk 3, vers 12. Over hen die niet werkten, zegt hij:

Zulke mensen bevelen wij en sporen wij namens onze Heere Jezus Christus aan dat zij in alle rust aan het werk gaan en hun eigen brood eten.

2 THESSALONICENZEN 3:12

Een stille geest is dus iets wat te wensen is voor een christelijke man of vrouw. Van de vrouwen wordt verlangd dat ze stil zijn in de gemeente. En misschien worden zij genoemd in plaats van de mannen omdat ze in Efeze misschien luidruchtiger waren dan ze hadden moeten zijn, of luidruchtiger dan de mannen. Of het kan zijn dat van de mannen, die de voornaamste sprekers in de gemeente waren, niet verlangd kon worden dat ze al te stil waren. Zij moesten immers spreken, ze moesten communiceren en ze moesten leidinggeven. Maar dat werd van vrouwen in de gemeente niet verlangd, en daarom moesten zij zich stil houden.

Omdat het woord 'stilte' een overdrijving is, verbiedt dit vrouwen dus niet per se om in de gemeente ook maar iets te zeggen. We weten dat er gelegenheden zijn waarbij Paulus vrouwen toestond te spreken. In de brief aan de Korintheïers zei hij dat ze mochten bidden of profeteren met het hoofd op de juiste manier bedekt. En ongetwijfeld waren er andere taken die vrouwen in de gemeente konden doen waarbij ze niet strikt hoefden te zwijgen. Maar in de gemeente moesten zij zich over het algemeen stil gedragen. En ik neem aan dat ze in de samenkomst niet de boventoon voerden, in de zin dat ze sterk op de voorgrond traden. Maar dat betekent niet dat ze nooit zouden spreken.

25

Spreeken en leren in de samenkomst

Paulus vraagt de vrouwen in feite om in stilte te leren. En hij zegt:

'Ik sta niet toe dat een vrouw les geeft of gezag heeft over een man; ze moet zich rustig houden.'

Vertaling: de Engelse vertaling van de spreker heeft hier 'to have authority over a man' (gezag hebben over een man). De HSV vertaalt 'de man overheerst'. Zijn uitleg gaat uit van gezag hebben in het algemeen.

Zij moet dus leren, zegt vers 11. Zij hoort niet te onderwijzen.

Op dezelfde manier spreekt Paulus in 1 Korinthe 14 over de houding van vrouwen in de gemeente. Het is hetzelfde onderwerp, maar in een andere gemeente en een andere cultuur. Efeze had een Romeinse cultuur; dit is een Griekse cultuur. Maar je ziet dat in beide culturen dezelfde instructies lijken te gelden. In 1 Korinthe 14 vers 34 zegt Paulus:

Laten uw vrouwen in de gemeenten zwijgen. Het is hun immers niet toegestaan te spreken, maar bevolen onderdanig te zijn, zoals ook de wet zegt. En als zij iets willen leren, laten zij dat dan thuis aan hun eigen man vragen. Het is immers schandelijk voor vrouwen om in de gemeente te spreken.

1 KORINTHE 14:34-35

Dat wil zeggen: als ze iets willen leren wat verder gaat dan wat ze door alleen te luisteren kunnen begrijpen, dan moeten ze het thuis aan hun man vragen. Wanneer Paulus zegt dat het schandelijk is voor een vrouw om te spreken in de gemeente, bedenk dan dat dit dezelfde brief is waarin hij zei dat ze mochten profeteren en bidden, en dat houdt spreken in. Hij bedoelt spreken in een bepaald soort forum. Er is een bepaalde situatie, een bepaalde spreekrol in de gemeente, waarin vrouwen niet

moeten proberen binnen te dringen. Hij zegt niet precies wat het is, al ging hij er misschien van uit dat de lezers wisten wat hij bedoelde. In 1 Timotheus lijkt hij het duidelijker te omschrijven. Hij zegt:

Want ik sta niet toe dat een vrouw onderwijs geeft, en ook niet dat zij de man overheerst, maar ik wil dat zij zich stil houdt.

1 TIMOTHEÛS 2:12

26

Wanneer vrouwen onderwijs kunnen geven

Dit gebod heeft veel problemen opgeleverd. Niet alleen omdat mensen ertegen in opstand komen, maar ook omdat het wat lastig is om precies te weten waar de grenzen lagen van wat Paulus hier in gedachten had. We weten immers dat Paulus een vrouw niet zou verbieden haar eigen kinderen te onderwijzen, of misschien ook de kinderen van anderen. En we weten dat hij in Titus 2 zei dat de oudere vrouwen de jongere vrouwen moesten onderwijzen. Daaruit kunnen we opmaken dat Paulus vrouwen niet in elke situatie verbood te onderwijzen. Sterker nog, de enige situatie waarin het hun verboden is te onderwijzen, is onderwijzen en gezag hebben over mannen. Omdat het hun in geen enkele andere situatie verboden is, lijkt het erop dat het onderwijzen van alle vrouwen en alle kinderen, zo'n driekwart van de mensheid, tot het domein van vrouwen behoort. Paulus zegt dus niet dat vrouwen niet in staat zijn om te onderwijzen, dat ze daar niet de gave voor hebben, en dergelijke.

Als ik mensen vertel dat ik niet geloof dat vrouwen voorganger zouden moeten zijn, zeggen sommigen: 'Maar hoe zit het dan met een vrouw die de gave van onderwijs heeft?' Nou, ik hoop dat ze die heeft, want de Bijbel geeft aan dat vrouwen in sommige situaties moeten onderwijzen, alleen niet in de gemeente. Er zijn plaatsen waar vrouwen moeten onderwijzen, en als ze moeten onderwijzen, dan horen ze ook de gave van onderwijs te hebben. En het zou me niet verbazen om vrouwen tegen te komen die zeer begaafde leraressen zijn.

De vraag is nu: verbiedt hij hun te onderwijzen in elke situatie waar mannen aanwezig zijn? Dat is niet helemaal duidelijk, want de meesten geloven dat Paulus het heeft over het gedrag in de samenkomst van de gemeente. Misschien heeft hij het niet over de samenkomst, maar het lijkt waarschijnlijk, omdat er gesproken wordt over een vrouw die in stilte leert. Het meeste leren gebeurde tijdens het onderwijs in de samenkomst van de gemeente, waar de leraar sprak. Daarom lijkt het erop dat een samenkomst van de gemeente de situatie is die hij in gedachten heeft. In die situatie, zegt hij, staat hij een vrouw niet toe te onderwijzen en gezag te hebben over een man.

Betekent dat dan dat hij een vrouw in een andere situatie wel zou toestaan een man te onderwijzen? Dat weten we natuurlijk niet zeker. We weten wel dat bij een andere gelegenheid, in Handelingen 18, aan het eind van dat hoofdstuk, Priscilla en Aquila, een echtpaar, een man, Apollos, apart namen en hem onderwezen, of hem les gaven. Het lijkt erop dat Priscilla in die situatie bij het onderwijs betrokken was, want er staat dat Priscilla en Aquila hem apart namen en hem onderwezen. Zij waren discipelen van Paulus. Ze kenden Paulus' opvattingen beslist, en ik neem aan dat hun handelen Paulus welgevallig zou zijn. Ze wisten dat ze niets deden waar Paulus het niet mee eens zou zijn. Het lijkt mij dat vrouwen buiten de samenkomst van de gemeente in bepaalde omstandigheden mogen onderwijzen. Misschien was dit mogelijk omdat Priscilla bij haar man was. Ik weet niet of dat iets veranderde, maar we kunnen zien dat Paulus een vrouw niet in alle situaties zou verbieden te onderwijzen wanneer er een man aanwezig was om te leren.

Op dezelfde manier beschouw ik het niet als een overtreding wanneer ik een christelijk boek lees dat door een vrouw geschreven is. Ik denk niet dat een vrouw dit gebod overtreedt door een boek te schrijven. Misschien schreef ze het zelfs vooral voor vrouwen, maar ik ben nu eenmaal een man. Ik pakte het op en ik heb er baat bij. Moet ik me schuldig voelen omdat ik baat heb bij iets wat een vrouw gezegd heeft? Ik denk het niet. Ik geloof dat er situaties zijn waarin Paulus er geen bezwaar tegen heeft dat vrouwen onderwijzen.

27

Gemeenteleiding en het beeld van het gezin

Ik denk dat het Paulus vooral om één ding gaat, en dat is de leiding van de gemeente. Zoals we uit de pastorale brieven kunnen opmaken, bestaat die voor een groot deel uit onderwijzen. Ik heb er eerder op gewezen hoe vaak onderwijs en leer in deze brieven opvallen als zeer zichtbare activiteiten van wie de gemeente leidt. Hij heeft het steeds over onderwijzen, onderwijzen, onderwijzen. En even verderop, waar hij over oudsten spreekt, in het direct volgende verband, hoofdstuk 3, vers 2, zegt hij dat een oudste bekwaam moet zijn om te onderwijzen. Zo'n oudste was duidelijk een van de leiders in de gemeente. Het onderwijs in de gemeente moest gegeven worden door de oudsten, of mogelijk door enkele andere mannen. Maar omdat onderwijzen zo'n groot deel uitmaakte van de samenkomst, en van het leiden van de samenkomst, wilde Paulus geen vrouwen op die plaats.

En ik denk niet dat dit was omdat hij hen als lerares niet vertrouwde. Sommige mensen denken dat hij ze als lerares niet vertrouwde. Ze denken dat hij met zijn verwijzing naar Eva leerde dat vrouwen makkelijker misleid worden dan mannen. En dat vrouwen daarom niet als lerares te vertrouwen zijn, omdat ze misschien een of andere dwaalleer zouden onderwijzen. Maar als Paulus vond dat vrouwen makkelijker misleid worden dan mannen, dus dat vrouwen als groep vatbaarder zijn en makkelijker te misleiden dan mannen, dan zou hij ze helemaal niemand moeten laten onderwijzen. Zeker geen vrouwen of kinderen, want die zijn nog vatbaarder. Dan zou hij de vrouwen gewoon moeten zeggen dat ze onder alle omstandigheden hun mond moeten houden, als ze toch geneigd zijn verkeerde dingen te onderwijzen. Ik denk niet dat het Paulus erom gaat dat de vrouwen de verkeerde dingen onderwijzen. Hij heeft iets anders op het oog.

En ik geloof dat het hem gaat om wat gepast is: dat de juiste orde tussen de geslachten in Gods huishouding tot uitdrukking komt. Wanneer Paulus over de gemeente spreekt, ziet hij de gemeente als iets wat vergelijkbaar is met het gezin. Iedereen in de gemeente is een broeder. De gemeente is onze moeder. God is onze Vader. En wat het gezin in het klein is, is de gemeente in het groot. Het is interessant dat in het gezin de man het hoofd is en de vrouw de onderdanige rol heeft. Waarom? Omdat dat een beeld

is van Christus en de gemeente. Elke andere verhouding zou de boodschap verdraaien. De gemeente moet zich beslist aan Christus onderwerpen, en Christus is voor altijd en in de hoogste zin het Hoofd van de gemeente. En daarom moeten vrouw en man, die deze werkelijkheid moeten uitbeelden, de rollen vervullen die bij hun roeping en bij hun geslacht passen. Zo kunnen ze laten zien dat God is als een vader en als een echtgenoot, en dat Zijn volk is als een onderdanige vrouw.

28

Mannen en vrouwen in het leiderschap

Nu, het grotere gezin, de gemeente, werkt blijkbaar volgens dezelfde beginselen. Het wordt niet wenselijk geacht dat de gemeente een matriarchale organisatie wordt. En laat me je iets zeggen: dat zou ook gebeuren, ook al zeggen veel vrouwen: 'Ik wil de gemeente helemaal niet overnemen.' Nou, je moet kijken naar wat Paulus hier zei. Als Paulus deze dingen niet had gezegd, was de gemeente al lang geleden een matriarchale organisatie geweest. Weet je waarom? Omdat mannen leiderschap ontlopen, en vrouwen zich er vaak toe aangetrokken voelen. Nu, dat is geen racistische opmerking. Dat is wat ik waarneem. Wat ik waarneem is dat mannen het leiderschap over hun gezin ontlopen, en dat ze het leiderschap in de gemeente ontlopen. Je kunt op zondagochtend naar een gemeente gaan met driehonderd leden, een behoorlijk goede mix van mannen en vrouwen. Ga op woensdagavond naar de gebedssamenkomst. Wie zijn er? Vooral vrouwen. Ga naar het zendingsveld. Wie zijn er? Vooral vrouwen. Vrouwen lijken meer bereid om verantwoordelijkheid te nemen. In veel gevallen, en in grotere aantallen, lijken ze ijveriger om het werk van God te doen. En als God vrouwen geen enkele beperking had opgelegd, zou het maar heel kort duren en zaten vrouwen in alle ambten van de gemeente. Mannen zouden zeggen: 'Ga je gang', want de meeste mannen kan het niets schelen. De meeste mannen hebben liever dat iemand anders de verantwoordelijkheid neemt. Nu, ik besef dat er ook machtsbeluste mannen zijn die de macht willen. Maar de meeste mannen die ik heb gekend, willen dat niet. En ontzettend veel vrouwen, een verrassend aantal, wilden die posities maar al te graag bekleden. Sterker nog, de hele feministische beweging, de hele vrouwenbeweging binnen de kerk, getuigt hiervan.

Ik heb niet gezien dat grote aantallen mannen met elkaar wedijveren om de positie van oudste in de gemeente. Ik wil die positie niet. Ze is me aangeboden. Een paar keer ben ik er zelfs in gedwongen, en ik vond het niet prettig. Ik zou geen oudste worden als ze me nu de kans gaven. En ik voldoe waarschijnlijk toch niet aan de vereisten. Maar mannen in het algemeen staan er niet om te springen om oudste te worden, lijkt mij. Sommigen wel, maar heel weinig. De meesten zien er liever van af. Maar het is verbazingwekkend hoeveel vrouwen er zijn die vechten voor het recht van vrouwen om oudste te zijn, en voorganger. Ik bedoel, er zijn hele organisaties in de christenheid. Er zijn hele tijdschriften aan dit onderwerp gewijd, christelijke tijdschriften die zich inzetten om vrouwen het recht te geven om bevestigd te worden. Nou, wie wil dat in vredesnaam? Blijkbaar vrouwen. De meeste mannen niet. En als Paulus hier geen enkele beperking aan had verbonden, zou de gemeente al snel een organisatie zijn die grotendeels door vrouwen werd geleid en gedomineerd.

Dat wil niet zeggen dat vrouwen het niet goed zouden doen. Paulus wist dat heel goed, want hij prees veel van zijn vrouwelijke medewerkers om hun bekwaamheid, hun godsvrucht en zo meer. Ik weet zeker dat Paulus wist dat een gemeente die door vrouwen geleid wordt, misschien even doelmatig geleid kan worden als een gemeente die door mannen geleid wordt. Ze zou leerstellig even zuiver kunnen zijn. Ze zou in veel opzichten even goed kunnen zijn als een gemeente die door mannen geleid wordt. Maar één ding kon ze niet zijn: ze kon geen goed getuigenis zijn van het Woord van God. Want Paulus zegt dat God, toen Hij in het begin alles schiep, de dingen schiep zoals Hij ze wilde hebben. En eerst werd de man geschapen, daarna de vrouw. Dat is hier zijn eerste argument.

29

Cultuur en Gods orde als grondslag

Hij argumenteert trouwens niet vanuit de cultuur. Sommige mensen zeggen: 'Nou, de enige reden waarom Paulus deze aanwijzingen gaf, is dat het in die tijd en in die cultuur niet aanvaardbaar zou zijn dat een vrouw het hoofd was over een man. Mensen zouden daar bezwaar tegen maken.' Nou, misschien wel, misschien niet. Ik

weet het niet. Maar dat is niet de reden van Paulus. Paulus zegt niet: 'Ik sta een vrouw niet toe te onderwijzen en gezag te hebben over een man, omdat dat tenslotte een schandaal in de samenleving zou zijn.' Hij zegt niets van dien aard.

En evenzo: toen Jezus Zijn twaalf apostelen koos, koos Hij allemaal mannen. Luister: als Jezus bij het kiezen van leiders geen onderscheid maakte tussen de seksen, dan zou je alleen al volgens de wet van de gemiddelden verwachten dat zes van de apostelen vrouwen waren. Of op zijn minst een paar, of op zijn minst één. Maar toen Hij twaalf leiders koos, koos Jezus heel zorgvuldig allemaal mannen. En dat terwijl er in Zijn kring een paar heel goede vrouwen waren die Hij hoog achtte. Waarom koos Hij geen enkele vrouw? Ook hier gebruiken sommige mensen hetzelfde excuus: 'Nou, Jezus wist dat het maatschappelijk onaanvaardbaar zou zijn.' Denk je dat Jezus er ook maar iets om maalde wat maatschappelijk aanvaardbaar was? Als het Hem erom ging de samenleving te behagen, dan had Hij geen tollenaar gekozen als een van de apostelen, en geen zeloot als een van de apostelen. Hij koos die mannen niet omdat de samenleving hen zou goedkeuren. Hij koos hen omdat God hen op die posities wilde hebben. Het kon Hem niet schelen wat iemand ervan dacht. En als God vrouwen in het apostelambt had gewild, dan had Hij er een paar gekozen. Het zou Hem niet hebben kunnen schelen wat de samenleving ervan dacht, en Paulus ook niet. Jezus heeft tenslotte zelfs Zijn eigen discipelen eens geschokt, bij de put. Hij sprak met een vrouw. Mannen spraken in het openbaar niet met vrouwen, en de discipelen verwonderden zich erover dat Hij zelfs maar met een vrouw sprak. Het kon Jezus niet schelen wat iemand ervan dacht. Hij deed wat Hij wist dat juist was.

Dus moeten we ons afvragen: waarom verbood Paulus vrouwen om die gezagsposities te bekleden? Waarom koos Jezus geen enkele vrouw voor die twaalf ambten die er beschikbaar waren? Waarom is er zo'n weloverwogen terughoudendheid om vrouwen in de hoogste gezagsposities in de gemeente te plaatsen? Dat komt niet door maatschappelijke overwegingen. Het komt door de orde die God geopenbaard heeft, en dat is het enige waar Paulus zich ooit op beroept. In 1 Korinthe 11, in 1 Korinthe 14 en in dit gedeelte, 1 Timotheus 2, zijn er drie plaatsen waar Paulus aan het gedrag van vrouwen in de gemeente bepaalde beperkingen oplegt. En in elk van die gedeelten gaat hij terug naar de hof van Eden en zegt hij: 'Dit is de reden.' De hof van Eden is geschiedenis. Het is geen maatschappelijke druk van het heden.

Paulus was niet cultuurgebonden. Wij zijn dat wel. Het feminisme is cultuurgebonden. De vrouwenbeweging in de kerk is een culturele beweging die ontleend is aan onze wereldse cultuur. Paulus was niet de slaaf van zijn cultuur; wij zijn dat wel. Paulus was een slaaf van gehoorzaamheid aan Jezus Christus. En hij wist dat God het vóór de zondeval zo wilde hebben als Hij het in het begin gemaakt had. Toen Jezus een vraag kreeg over echtscheiding, zei Hij:

zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees. Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

MATTHEÛS 19:6

Zij zeiden tegen Hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een echtscheidingsbrief te geven en haar te verstoten?

MATTHEÛS 19:7

Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegestaan uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest.

MATTHEÛS 19:8

Zoals God het in het begin maakte, zo wilde God het hebben, en dat is het ideaal waar we naar moeten streven. Want vóór de zondeval was alles wat God gemaakt had zeer goed. En we moeten er in al onze relaties zoveel mogelijk naar streven om dat te benaderen, zoals het was vóór de zondeval.

En het is interessant dat Paulus, wanneer hij het over de rol van vrouwen heeft, nooit spreekt over de verwachtingen van de cultuur om hem heen. Hij spreekt over hoe het was vóór de zondeval: wat God deed, en wat God in de schepping liet zien als Zijn wil. En hij zegt in vers 13:

Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

1 TIMOTHEÛS 2:13

Dat is de eerste reden waarom hij een vrouw geen gezag laat hebben. Dat gaat trouwens nooit veranderen. Het maakt niet uit in welke cultuur de gemeente terechtkomt of in welke eeuw we leven: het feit dat God Adam het eerst maakte, gaat nooit veranderen. Dat gaat niet veranderen. Daarom is de reden die Paulus had om in Efeze nee te zeggen tegen vrouwen in leidinggevende posities, een even goede reden op alle plaatsen en in alle tijden. Want het is een feit dat Adam altijd degene zal blijven die God het eerst maakte, en niet Eva.

30

Eva als helper en de scheppingsvolgorde

Wat zegt hij hier nu? Hij gaat terug naar het verslag in Genesis. God maakte de man, en daarna maakte Hij de vrouw om hem tot hulp te zijn, zegt de Bijbel. De vrouw werd gemaakt als helper. Niet als slavin, niet als onderdrukte, maar als helper, als partner. Maar dan een partner die zijn leiding volgde. En Paulus wijst erop dat God eerst de man maakte en daarna de vrouw. God had ze allebei tegelijk kunnen maken als Hij dat had gewild. Maar Hij maakte eerst de man, en Hij maakte de vrouw uit de man, nadat Hij had gezegd: 'Ik wil voor deze man een hulp maken.' God liet daarmee zien dat de plaats van de vrouw in de schepping is om de man te helpen en bij te staan, en dat de plaats van de man is om leiding te geven.

Nu kun je proberen iets anders van deze passage te maken. Ik zie er niets anders in. Paulus zegt: 'Ik sta vrouwen niet toe gezag uit te oefenen over mannen, want God maakte eerst de man en daarna maakte Hij de vrouw.' Hij zet vrouwen niet neer. Hij zet ze gewoon op hun juiste plaats, en dat is een goede plaats. Het is een plaats die God gemaakt heeft, en toen Hij die zag, zei Hij: 'Het is goed.' En als iemand vindt dat het niet goed is, dan is hij het niet eens met God. Als jij het niet eens bent met God, raad eens wie er dan fout zit? Raad eens wie er van mening moet veranderen?

Er is nog iets anders wat hij hier aanhaalt. Maar wacht even. Wat ik zeg, is dit: de reden dat Paulus niet wilde dat de gemeente door vrouwen bestuurd werd, is niet dat hij dacht dat vrouwen het niet goed zouden kunnen. De reden is dat het niet gepast was. Het liet Gods ordening niet op de juiste manier zien, en ook niet de juiste rollen die God bij de schepping voor man en vrouw had ingesteld. De indruk wekken dat

vrouwen de leiders van deze beweging waren, zou een totaal andere richting zijn dan die Jezus Zelf koos toen Hij de leiders voor Zijn beweging uitkoos. En een andere richting dan Paulus koos. En iedereen die probeert te zeggen: 'Tja, onze cultuur is anders, en daarom geldt dit niet', enzovoort, die is volgens mij cultuurgebonden. Ik denk dat zulke mensen slaven zijn van onze cultuur. Ze volgen slaafs de ideeën van de wereld over het uitwissen van de rollen tussen mannen en vrouwen. Er zijn juiste rollen. En ik kan me niet voorstellen waarom iemand die bij zijn verstand is, leider van de gemeente zou willen zijn. Ik denk dat we gewoon de neiging hebben te grijpen naar wat verboden is, zoals Eva deed.

31

De misleiding en schuld van Eva

Het is trouwens interessant dat juist die neiging van Eva hier genoemd wordt. Hij zegt in vers 13 en 14:

Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva. En niet Adam is misleid, maar de vrouw is, toen zij misleid werd, tot overtreding gekomen.

1 TIMOTHEÛS 2:13-14

Hier kan ik niet zomaar aan voorbijgaan. Hoe moeten we dit begrijpen? Betekent dit dat de vrouw schuldiger is dan de man en dat ze daarom gestraft moet worden? Nee. Nee, ik geloof niet dat het dat betekent. Want uiteindelijk is iemand die zondigt omdat hij misleid is, eigenlijk minder schuldig dan iemand die zondigt zonder misleid te zijn. Paulus zei immers zelf dat hem barmhartigheid bewezen was, omdat hij het in onwetendheid gedaan had. Als hij het niet in onwetendheid had gedaan, was hij vermoedelijk schuldiger geweest.

De vrouw was blijkbaar niet schuldiger dan de man, en ook niet minder schuldig. Zondigen is niet echt goed, of je nu misleid bent of niet. Maar hij zegt niet dat de vrouw schuldiger is. Als het al iets is, dan lijkt het eerder dat de man schuldiger is, omdat hij niet misleid was. Hij deed het verkeerde terwijl hij wist wat hij deed. Zij was

in elk geval misleid. Maar ze werd misleid door hebzucht, begeerte, trots en dergelijke, en dat zijn slechte dingen. Dus ook zij was schuldig, al was het maar omdat ze zich op die manier liet misleiden. Ze hoefde niet misleid te worden. God had haar gezegd wat de waarheid was. Ze koos er gewoon voor om dat niet te geloven. Ze is net zo schuldig als Adam. Ze zijn allebei schuldig. Maar Paulus betoogt niet dat de vrouw, omdat ze misleid werd, slechter was dan de man, die niet misleid werd. Dat is niet wat hij hier betoogt.

32

Vrouwen en vatbaarheid voor misleiding

Ten tweede zegt hij volgens mij niet dat vrouwen als groep vatbaarder zijn voor misleiding dan mannen. Sommige mensen begrijpen de woorden van Paulus wel zo. Zij vatten Paulus' woorden zo op: 'De vrouw werd misleid, en daarom laat ik haar niet onderwijzen.' Volgens hen bedoelt Paulus dus dat vrouwen eerder misleid worden dan mannen, dat ze dan dwaalleer doorgeven en dat ze weinig onderscheidingsvermogen hebben. Daarom zouden ze niet moeten onderwijzen. Ik ken zelfs een paar evangelische geleerden die deze passage zo behandelen. Zij zeggen dat Eva nog niet zo lang bestond als Adam. Ze was nieuwer. Adam werd eerst gevormd, daarna Eva. Daarom was ze niet zo slim. Ze had niet zoveel levenservaring als Adam. Ze wist nog niet zo goed hoe alles in elkaar zat, en daarom was ze wat onwetender. En vrouwen in de tijd van Paulus waren ook onwetender, omdat ze niet zoals mannen onderwijs mochten krijgen op theologische opleidingen. Daarom konden ze niet onderwijzen, omdat ze niet zo goed opgeleid waren. Ze hadden niet zoveel kennis als mannen, net zoals Eva niet zoveel kennis had als Adam. Maar tegenwoordig zitten er wel vrouwen op onze theologische opleidingen, en er zijn vrouwen die een opleiding krijgen die gelijk is aan die van mannen. En daarom, zeggen ze, zouden deze aanwijzingen van Paulus in onze samenleving niet meer gehandhaafd moeten worden. Paulus heeft het namelijk over een situatie waarin vrouwen minder opgeleid en naïever waren, enzovoort. Tegenwoordig zullen vrouwen natuurlijk niet meer zo snel misleid worden, omdat ze op de theologische opleiding hetzelfde onderwijs krijgen als de mannen.

Nou, dan mis je de bedoeling van Paulus volledig. Hij heeft het hier niet over de bekwaamheid van een vrouw. Bekwaamheid is niet waar het hem om gaat. Het gaat hem om de geopenbaarde ordening van God, en om onze bereidheid om ons daaraan te onderwerpen, in plaats van te proberen die naar onze eigen zin te veranderen.

33

Eva's initiatief en Adams verantwoordelijkheid

Ik geloof niet dat Paulus zegt dat vrouwen als groep vatbaarder zijn voor misleiding. En ik geloof ook niet dat hij zegt dat Eva, die misleid werd, schuldiger was dan Adam, die niet misleid werd. Ik geloof niet dat het hier daarover gaat. Volgens mij zegt hij dit: het is gewoon een feit, waar Eva zelf van getuigde, dat de slang haar misleidde en dat dit haar tot zonde bracht. Begrijp je? We leggen er niet de nadruk op dat misleid worden iets anders is dan niet misleid worden. Het is gewoon een historisch feit. Hij citeert eigenlijk gewoon. Eva heeft het zelf gezegd. In Genesis 3, vers 13, zegt ze:

En de HEERE God zei tegen de vrouw: Wat hebt u daar gedaan!
En de vrouw zei: De slang heeft mij bedrogen en ik heb
ervan gegeten.

GENESIS 3:13

Begrijp je? Dus Paulus zegt dat ze misleid werd en at. Ze werd misleid en ze zondigde. Goed.

Het probleem is dat haar man, die niet misleid was, haar daarvan had kunnen weerhouden, als ze maar onder zijn leiding had gestaan. Haar schuld ligt er niet in dat ze misleid werd, terwijl de man minder schuldig zou zijn omdat hij niet misleid werd. Dat slaat nergens op. Waar het om gaat, is dat de man niet misleid was. Ze had zichzelf

die vergissing kunnen besparen als ze haar man haar had laten leiden in deze beslissing, in plaats van zelf het initiatief te nemen. Zij nam de leiding van het gezin op zich. Dat deed ze zeker. Ze viel in zonde en bracht haar man tot zonde. De Bijbel zegt:

Ze gaf hem er ook wat van, en hij at het op.

GENESIS 3:6

Het gaat er hier niet om te benadrukken of de vrouw schuldiger is dan de man of niet. Het gaat er gewoon om dat de vrouw, toen ze het initiatief nam, niet op haar juiste plaats stond. Als ze op haar juiste plaats was gebleven, had ze die vergissing niet gemaakt. Want haar man, die de leiding had moeten geven, was niet misleid. Daarom zou hij waarschijnlijk niet gevallen zijn als zij niet de eerste was geweest. Hij had kunnen voorkomen dat zij misleid werd. Maar blijkbaar handelde ze op eigen houtje en nam ze de leiding in het gezin.

Dit wil niet zeggen dat zij schuldiger is dan de man. Je moet niet denken dat Paulus zegt: 'Ik laat vrouwen niet onderwijzen, omdat we hen moeten straffen voor wat Eva in de hof van Eden deed.' Hij ziet dit niet als straf. Geloof me, iemand gezag geven is een straf. Iedereen die er iets van weet, weet dat degene die gezag heeft niet degene is die te benijden is. Degene die onder rechtvaardig gezag staat, is degene die te benijden is.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Timotheus 5:23
- 1 Timotheüs 3:15
- 1 Timotheus 1:18
- 2 Thessalonicenzen 3:13
- 2 Thessalonicenzen 3:14
- 1 Timotheus 2:1
- 1 Timotheüs 2:1-7
- Johannes 17:9

- 2 Petrus 3:9
- 1 Timotheüs 4:10
- 1 Timotheus 2:6
- 1 Johannes 2:2
- 1 Timotheus 2:4
- 2 Timotheus 3:16
- 2 Petrus 1:10
- 2 Petrus 1:5-7
- 1 Timotheus 1:12
- 1 Timotheüs 2:5-6
- 1 Timotheüs 2:2-3
- Spreuken 21:1
- Jakobus 4:2
- 2 Korinthe 10:4
- 2 Korinthe 10:5
- 1 Timotheus 2:1-2
- 1 Timotheüs 2:3
- 1 Timotheus 2:8
- Jesaja 1:15
- Exodus 17:15
- Exodus 17:16
- Efeze 4:26-27
- Markus 11:23-24
- 1 Timotheüs 2:9-10
- Spreuken 11:22
- 1 Petrus 3:3
- 1 Petrus 3:4
- 1 Timotheus 2:10
- 1 Timotheüs 2:9
- 1 Korinthe 10:31
- 1 Timotheüs 2:11-15
- Mattheüs 12:19-20
- 1 Thessalonicenzen 4:11
- 2 Thessalonicenzen 3:12

- 1 Korinthe 14:34-35
- 1 Timotheüs 2:12
- Mattheüs 19:6
- Mattheüs 19:7
- Mattheüs 19:8
- 1 Timotheüs 2:13
- 1 Timotheüs 2:13-14
- Genesis 3:13
- Genesis 3:6

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.